
LÜHIÜLEVAADE

- **Välisraha suur sissevool, sellega kaasnev aktiivne investeerimine ja eratarbimine hoiavad Eesti jooksevkonto puudujäägi endiselt suure.**
- **2003. aasta III kvartali maksebilansi jooksevkonto puudujääk moodustas 3,9 miljardit krooni ehk viimase nelja kvartali baasil 14,9% oodatava sisemajanduse koguprodukti (SKP) suhtes, oli 2002. a sama perioodiga võrreldes 1,1 miljardi krooni võrra suurem ning jäi II kvartali tasemele (vt tabel 1).**
- **Defitsiidi suurenemise põhjuseks oli väliskaubandusbilansi saldo: vaatamata ekspordi kasvule ületas kaupade sissevedu tunduvalt nende väljaveo.**
- **Jooksevkonto puudujäägi suurust mõjutas jätkuvalt ka välisinvestorite poolt Eestisse tehtud investeeringuult saadava tulu jaotamine, mis oli III kvartalis sama intensiivne kui kvartal varem.**
- **Kodumaistest säästudest puudu jäänud osa kaeti välislaenude ja otseinvesteeringute netosissevooluga.**
- **Maksebilansi reservid suurenesid 0,7 miljardi krooni võrra.**

JOOKSEVKONTO puudujäägi suurim komponent – **väliskaubandusbilansi** negatiivne saldo – suurenes 2003. a III kvartalis võrreldes 2002. a sama perioodiga 1,1 miljardi krooni võrra ja moodustas 5,9 miljardit krooni. Suhtena SKPsse suurenes nimetatud näitaja ligi 20%ni. Kaupade eksport suurenes 10%, sealhulgas normaaleksport¹ 15%. Väljavedu kasvas praktiliselt kõigi kaubagruppide osas. Ennaktempos suurenes masinate ja seadmete (ligi poole võrra) ning metallide ja keemiakaupade normaaleksport (ligi kolmandiku võrra). Import kasvas püsivalt kõrge sisenõudluse tõttu 13%, sealhulgas vabaks ringluseks mõeldud kaupade sissevedu 18% (eelkõige kapitalikaupade ning transpordivahendite arvel). Töötluskaupade sisse- ja väljavedu vähenes 2–3%, mis tõi kaasa nende osakaalu languse väliskaubanduskäibes. Peaaegu 60% töötluskaupadest olid masinad ja seadmed ning 20% garderoobikaubad.

Eesti peamisteks väliskaubanduspartneriteks olid Euroopa Liidu liikmesriigid, mille osa ekspordis moodustas 66% ning impordis 63%. Jätkuvalt aktiivne oli kaupade sissevedu SRÜ riikidest.

Teenuste bilansi² ülejääk suurenes kolmandiku võrra ning moodustas 3,3 miljardit krooni. Teenuste eksport suurenes 10%, nende import jäi aga 2002. a sama perioodi tasemele. Teenuste positiivse saldo kasvu mõjutasid enim ehitus- ning valitsusteenuste osabilansid, mille 2002. a III kvartali suur negatiivne saldo muutus 2003. a samal ajal positiivseks. Teenuste bilansi käibest 71% moodustasid veo- ja reisisiteenused.

---

¹ Eksport, mis ei hõlma töötluskaupu.

² Seoses maksebilansi meetodika arendamise ja täpsustamisega muudeti veoteenustes kaubavedude arvestust: kolmandate riikide vahelisi kaubaveoteenuste käibeid maksebilansis ei näidata ning kajastatakse üksnes sellelt tegevuselt teenitud vahendustasu kui muud transporditeenust.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln kr)*

	1999	2000	2001	2002					2003		
	Kokku	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III
Jooksevkonto	-3 607,7	-5 093,4	-5 889,5	-3 441,4	-2 740,4	-2 741,3	-4 289,4	-13 212,5	-4 976,3	-3 823,7	-3 876,5
Kaupade ja teenuste bilanss	-3 755,4	-3 569,0	-3 623,7	-2 487,2	-2 000,8	-2 316,4	-3 302,3	-10 106,7	-3 816,3	-2 203,1	-2 558,4
Kaubandusbilanss	-12 096,9	-13 143,6	-13 783,9	-3 905,2	-4 843,1	-4 786,9	-4 689,0	-18 224,2	-5 617,1	-5 111,2	-5 857,3
Kaupade eksport f.o.b	36 995,2	56 345,9	58 667,1	13 154,0	14 743,7	14 132,3	16 069,5	58 099,5	14 318,9	16 153,7	15 521,2
Kaupade import f.o.b	-49 092,1	-69 489,5	-72 451,0	-17 059,2	-19 586,8	-18 919,2	-20 758,5	-76 323,7	-19 936,0	-21 264,9	-21 378,5
Teenuste bilanss	8 341,5	9 574,6	10 160,2	1 418,0	2 842,3	2 470,5	1 386,7	8 117,5	1 800,8	2 908,1	3 298,9
Teenused: kredid	21 951,9	25 485,8	28 866,5	5 653,4	8 004,7	7 730,1	6 891,5	28 279,7	5 889,2	7 712,5	8 508,8
Teenused: deebet	-13 610,4	-15 911,2	-18 706,3	-4 235,4	-5 162,4	-5 259,6	-5 504,8	-20 162,2	-4 088,4	-4 804,4	-5 209,9
Tulude bilanss	-1 505,8	-3 483,4	-4 926,1	-1 504,0	-1 290,7	-951,1	-1 737,3	-5 483,1	-1 549,4	-1 892,4	-1 903,9
Tulud: kredid	1 964,3	2 008,0	2 994,7	638,8	743,1	1 239,5	657,9	3 279,3	622,3	951,4	1 004,2
Tulud: deebet	-3 470,1	-5 491,4	-7 920,8	-2 142,8	-2 033,8	-2 190,6	-2 395,2	-8 762,4	-2 171,7	-2 843,8	-2 908,1
Ülekannete bilanss	1 653,5	1 959,0	2 660,3	549,8	551,1	526,2	750,2	2 377,3	389,4	271,8	585,8
Ülekanded: kredid	2 257,5	2 454,8	3 174,1	798,2	836,4	785,1	975,5	3 395,2	740,2	557,8	827,2
Ülekanded: deebet	-604,0	-495,8	-513,8	-248,4	-285,3	-258,9	-225,3	-1 017,9	-350,8	-286,0	-241,4
Kapitali- ja finantskonto	5 916,6	7 273,2	4 863,1	3 887,6	2 151,0	2 694,0	4 860,4	13 593,0	5 840,9	3 288,7	3 755,0
Kapitalikonto	17,8	278,5	90,0	138,0	46,1	121,2	15,4	320,7	135,7	-6,3	179,8
Finantskonto	5 898,8	6 994,7	4 773,1	3 749,6	2 104,9	2 572,8	4 845,0	13 272,3	5 705,2	3 295,0	3 575,2
Otseinvesteeringud	3 208,2	5 601,4	5 901,3	1 715,1	168,1	-30,8	759,4	2 611,8	4 250,4	1 523,2	1 682,5
Välismaale	-1 239,8	-1 043,1	-3 528,3	-319,3	-891,0	-686,3	-291,8	-2 188,4	-289,7	-408,2	-940,8
Eestisse	4 448,0	6 644,5	9 429,6	2 034,4	1 059,1	655,5	1 051,2	4 800,2	4 540,1	1 931,4	2 623,3
Portfellinvesteeringud	156,0	1 435,0	-699,7	-1 138,5	2 046,5	1 795,4	500,2	3 203,6	5 104,5	-4 352,5	-1 241,4
Nõuded	-1 894,9	153,1	-2 100,2	-1 160,8	11,8	-1 631,1	422,1	-2 358,0	258,7	-1 882,4	-1 546,9
Omandiväärtpaberid	187,0	53,3	236,5	-5,4	74,5	-52,4	-7,6	9,1	41,4	-161,4	-161,0
Võlaväärtpaberid	-2 081,9	99,8	-2 336,7	-1 155,4	-62,7	-1 578,7	429,7	-2 367,1	217,3	-1 721,0	-1 385,9
Kohustused	2 050,9	1 281,9	1 400,5	22,3	2 034,7	3 426,5	78,1	5 561,6	4 845,8	-2 470,1	305,5
Omandiväärtpaberid	3 292,3	-538,8	568,4	299,2	517,0	-103,6	199,6	912,2	103,1	659,9	318,3
Võlaväärtpaberid	-1 241,4	1 820,7	832,1	-276,9	1 517,7	3 530,1	-121,5	4 649,4	4 742,7	-3 130,0	-12,8
Muud investeeringud	2 534,6	-41,7	-428,5	3 173,0	-109,7	808,2	3 585,4	7 456,9	-3 649,7	6 124,3	3 134,1
Nõuded	-1 651,2	-2 638,3	-3 716,7	-643,6	-672,5	2 718,7	-679,0	723,6	-3 314,5	3 101,8	1 395,1
Pikaajaline kapital	421,8	-1 108,7	-322,7	274,8	95,9	-1 058,9	-394,8	-1 083,0	146,3	-153,8	1 139,9
Lühiajaline kapital	-2 073,0	-1 529,6	-3 394,0	-918,4	-768,4	3 777,6	-284,2	1 806,6	-3 460,8	3 255,6	255,2
Kohustused	4 185,8	2 596,6	3 288,2	3 816,6	562,8	-1 910,5	4 264,4	6 733,3	-335,2	3 022,5	1 739,0
Pikaajaline kapital	1 691,5	-549,9	1 814,4	976,7	-161,3	-890,6	1 904,2	1 829,0	683,4	662,5	1 259,3
Lühiajaline kapital	2 494,3	3 146,5	1 473,8	2 839,9	724,1	-1 019,9	2 360,2	4 904,3	-1 018,6	2 360,0	479,7
Vead ja täpsustused	-511,3	90,7	296,2	209,2	363,5	73,6	-100,0	546,3	-225,2	184,7	734,7
Üldbilanss	1 797,6	2 270,5	-730,2	655,4	-225,9	26,3	471,0	926,8	639,4	-350,3	613,2
Reservid	-1 797,6	-2 270,5	730,2	-655,4	225,9	-26,3	-471,0	-926,8	-639,4	350,3	-613,2

* Vastavalt täiendava informatsiooni laekumisele on korrigeeritud eelnevate perioodide andmeid.

Tulude bilansi puudujääk püstitas järjekordse rekordi, moodustades 1,9 miljardit krooni. Mitteresidentide poolt Eestisse paigutatud kapitalilt ja tööjõult teenitud tulud olid 2,9 mld krooni. Residentide analoogsed, põhiliselt kapitalilt teenitud tulud olid 1 miljard krooni. Viimastest omakorda moodustas otseinvesteeringutulu mitteresidentide puhul ligi 82% ja seda valdavalt taasinvesteeringutena, mille puhul reaalselt raha liikumist ei toimu (2002. a III kvartalis saadi tulu peamiselt dividendidena), sest see kajastub otseinvesteeringute sissevooluna finantskontol. Residentide puhul oli see näitaja tõusnud 2002. a III kvartali 36%lt 2003. a III kvartalis 67%le ning ka siin oli tegemist valdavalt reinvesteeringutega.

Ülekannete bilansi ülejääk oli 0,6 miljardit krooni.

KAPITALI- JA FINANTSKONTO positiivne saldo moodustas 3,8 miljardit krooni, millest ligi pool langes otseinvesteeringutena ning ülejäänud muude investeeringutena toimunud kapitali sissevoolu arvele.

Otseinvesteeringute netosissevool oli 1,7 miljardit krooni, millest mitteresidentide paigutused Eestisse moodustasid 2,6 mld krooni ja residentide otseinvesteeringud välismaale 0,9 mld krooni.

Eestisse tehtud otseinvesteeringuist moodustas üle kahe kolmandiku jaotamata kasumi suurenemine ning oluliselt kasvas ka investeerimine põhikapitali. 30% Eestisse tehtud välismaistest otseinvesteeringutest pärines Suurbritanniast, ligi neljandik Rootsist ning enam-vähem võrdse panusega (10–13%) järgnesid Itaalia, Saksamaa ja Soome investorid. Populaarseimaks investeerimisvaldkonnaks oli kinnisvara-, üüri- ja äriteenindus, kuhu tuli ligi 60% otseinvesteeringuist. Järgnesid finantsvahendus (18%) ning veondus, laondus ja side (13%).

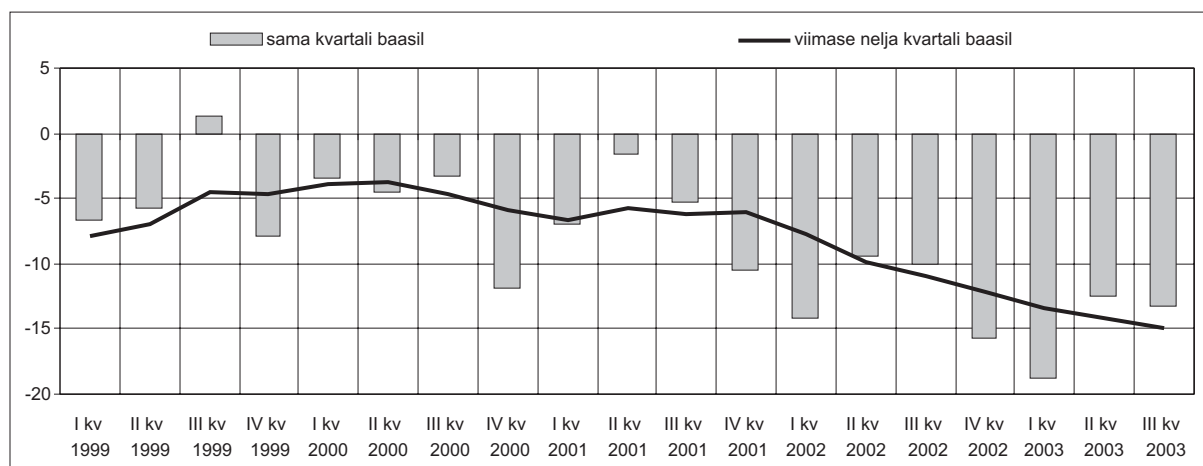
Residentide poolt välismaale paigutatud otseinvesteeringute põhikomponent oli, nagu 2002. a III kvartali, jaotamata kasum, mis moodustas neist 60%. Võrdselt viiendiku moodustasid nii põhikapitali tehtud investeeringud kui ka laenukasv. Ligi pool välismaale tehtud otseinvesteeringuist suundus Küprosele, ülejäänud põhiliselt Leetu ja Läti. Peamiselt investeeriti välismaal veondusse, laondusse ja sisesse (ligi 50%), finantsvahendusse (16%) ning töötlevasse tööstusse (13%).

Erinevalt 2002. a III kvartalist, mil toimus **portfelliinvesteeringute** netosissevool, oli 2003. a III kvartalis tegemist vastupidise protsessiga – portfelliinvesteeringuina välismaale paigutatud kapital ületas 1,2 miljardi krooniga välismaalt Eestisse tehtud portfelliinvesteeringute mahu. Kapitali netoväljavoolu põhjustas peamiselt valitsussektori võlakirjanõuete kasv 2 mld krooni võrra, samas kui krediidasutuste nõuded vähenesid 1 mld krooni võrra.

Nagu II kvartalis, nii jätkus ka III kvartalis märkimisväärne **muu investeeringukapitali** liikumine Eestisse, mille netosissevooluks kujunes 3,1 miljardit krooni, seda valdavalt pikaajalise kapitali vormis ning peamiselt krediidasutuste ja muude sektorite kaudu, nii nõuete vähenemise kui ka kohustuste suurenemise teel.

JOOKSEVKONTO

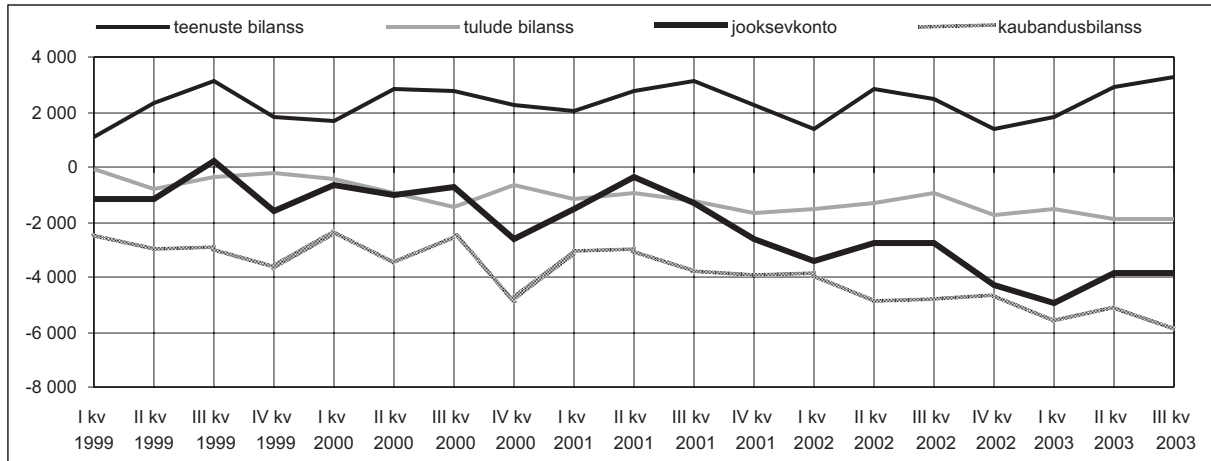
2003. aasta III kvartali maksebilansi jooksevkonto puudujääk 3,9 mld kr (13,2% SKP suhtes) oli 41% suurem kui 2002. aastal samal ajal ja see suurendas viimase nelja kvartali keskmise puudujäägi suhtena SKPsse 14,9%ni (vt joonis 1).

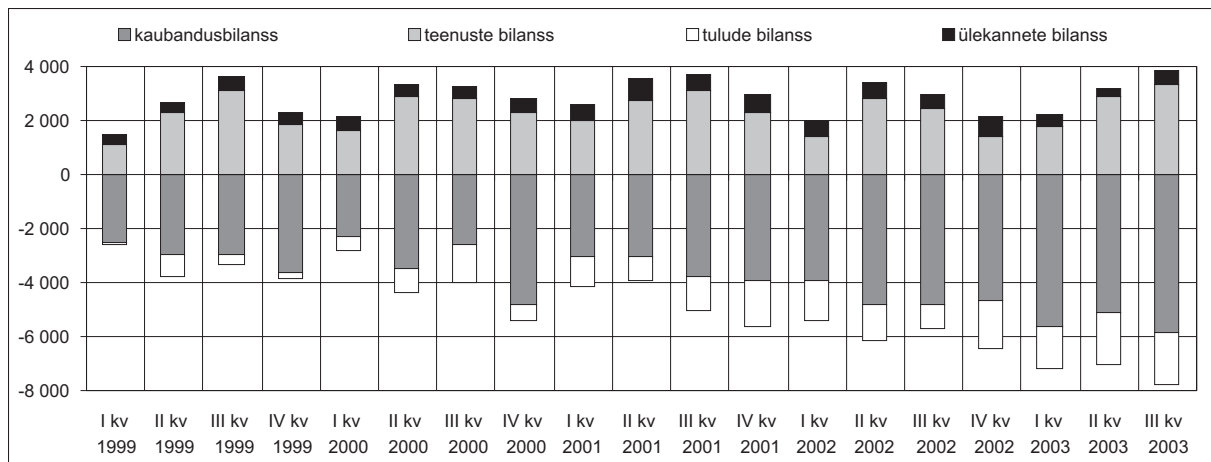
Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes (%)

Jätkuvalt suure jooksevkonto defitsiidi põhjuseks oli väliskaubanduse ja tulude bilansi puudujäägi suurenemine vastavalt 1,1 ja 1 miljardi krooni võrra võrreldes 2002. a sama perioodiga. Seda ei suutnud tasakaalustada ka teenuste ja ülekannete bilansi positiivse saldo kasv (vt joonised 2 ja 3).

Kaubandustingimused väliturul olid Eesti kaupadele soodsad (võrreldes 2002. aastaga olid kaupade ekspordihinnad kõrgemad, impordihinnad aga madalamad), kuid võrreldes aastataguse ajaga oli kaupade

Joonis 2. Eesti maksebilansi jooksevkonto, väliskaubandusbilansi, teenuste ja tulude bilansi võrdlus (f.o.b hindades, mln kr)

Joonis 3. Jooksevkonto struktuur (mln kr)

sisseveo kasv nende väljaveo kasvust 3 protsendipunkti võrra suurem. Tulude bilansi negatiivse saldo suurenemise põhjuseks oli nii tulude sissevoolu kahanemine kui tulude väljavoolu kasv.

Kaubad

2003. aasta III kvartalis suurenes väliskaubandusbilansi puudujääk 2002. a III kvartaliga võrreldes ligi miljardi krooni võrra ja ulatus 5,9 mld kroonini (vt tabel 2). Kaupade väljavedu suurenes 10%, moodustades 15,5 mld krooni. Kaupade sissevedu ulatus rekordilise 21,4 mld kroonini, kasvades 13%. 2003. aasta II kvartali suhtes kahanes kaubaeksport 4%, import aga jäi endisele tasemele.

Kaupade eksport **põhikaubandusstatistika**³ järgi oli 15,1 ja import c.i.f. hindades 22,3 mld krooni (vt joonis 4). Väliskaubanduse puudujääk suurenes nii II kvartali kui ka 2002. a III kvartali suhtes ning moodustas rekordilise 7,2 mld krooni.

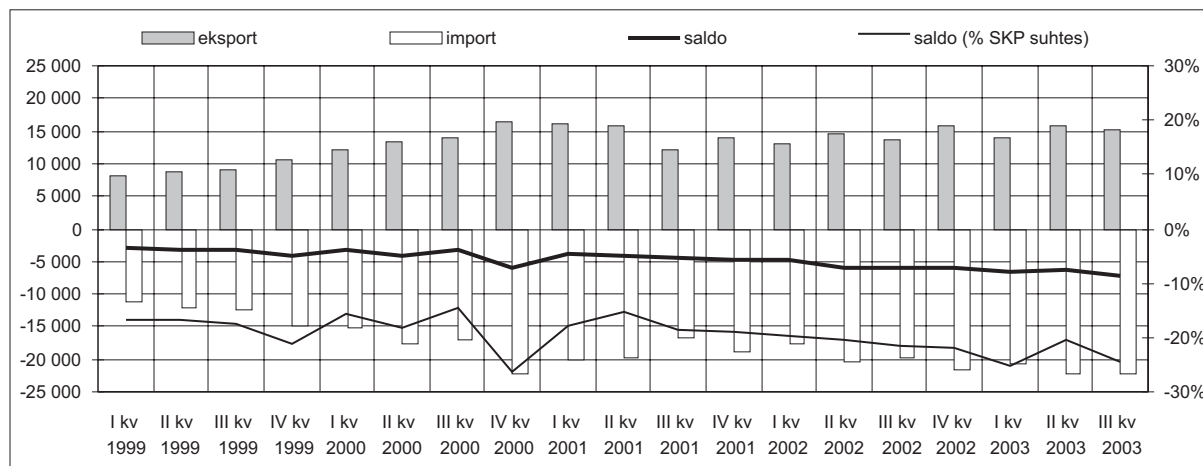
³Järgnev analüüs ei sisalda Eesti Panga maksebilansi- ja majandusstatistikaosakonna poolt väliskaubandusbilanssi tehtud täiendusi (kapitalikaupade remont, välisriikidest ostetud proviant jmt). Import on c.i.f. hindades ja analüüsitud lähteriigi järgi.

Eesti Panga väliskaubandusanalüüsid kasutatakse põhikaubanduse süsteemi (*special trade system*), st eksport ei sisalda eelnevalt tollilattu imporditud kaupade taasväljavedu ega vormistamist vee- ja õhusõidukite varudeks. Import ei sisalda sisseveetud kaupade tolliladustamist, kuid lisatud on kaupade tärned tollilaost vabaks ringluseks ja töötamiseks.

Tabel 2. Kaupade ekspordi ja impordi dünaamika

	Põhieksport			Põhiimport			Saldo (mln kr)
	Maht* (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste ekspordis (%)	Maht* (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste impordis (%)	
I kv 1999	8 226,5	-16,9	67,5	10 720,6	-17,8	78,8	-2 494,1
II kv 1999	8 882,6	8,0	61,1	11 865,6	10,7	77,9	-2 983,0
III kv 1999	9 177,0	3,3	58,0	12 145,8	2,4	77,5	-2 968,8
IV kv 1999	10 709,1	16,7	65,3	14 360,1	18,2	78,9	-3 651,0
1999 kokku	36 995,2	-2,1	62,8	49 092,1	-8,3	78,3	-12 096,9
I kv 2000	12 260,9	14,5	70,2	14 587,7	1,6	80,4	-2 326,8
II kv 2000	13 495,8	10,1	66,9	16 955,8	16,2	81,7	-3 460,0
III kv 2000	14 026,6	3,9	66,7	16 588,3	-2,2	79,7	-2 561,7
IV kv 2000	16 562,6	18,1	64,5	21 357,7	28,8	83,1	-4 795,1
2000 kokku	56 345,9	52,3	66,8	69 489,5	41,5	81,4	-13 143,6
I kv 2001	16 192,8	-2,2	73,6	19 233,9	-9,9	83,6	-3 041,1
II kv 2001	15 967,7	-1,4	68,5	18 994,9	-1,2	80,5	-3 027,2
III kv 2001	12 306,9	-22,9	60,8	16 093,5	-15,3	77,0	-3 786,6
IV kv 2001	14 199,7	15,4	64,6	18 128,7	12,6	76,7	-3 929,0
2001 kokku	58 667,1	4,1	67,0	72 451,0	4,3	79,5	-13 783,9
I kv 2002	13 154,0	-7,4	69,9	17 059,2	-5,9	80,1	-3 905,2
II kv 2002	14 743,7	12,1	64,8	19 586,8	14,8	79,1	-4 843,1
III kv 2002	14 132,3	-4,1	64,6	18 919,2	-3,4	78,2	-4 786,9
IV kv 2002	16 069,5	13,7	70,0	20 758,5	9,7	79,0	-4 689,0
2002 kokku	58 099,5	-1,0	67,3	76 323,7	5,3	79,1	-18 224,2
I kv 2003	14 318,9	-10,9	70,9	19 936,0	-4,0	83,0	-5 617,1
II kv 2003	16 153,7	12,8	67,7	21 264,9	6,7	81,6	-5 111,2
III kv 2003	15 521,2	-3,9	64,6	21 378,5	0,5	80,4	-5 857,3

* Maksebilansi väliskaubanduse osabilansi andmed.

Joonis 4. Eesti väliskaubandusbilanss (mln kr)

Põhieksporti 10%se suurenemise võrreldes aastataguse perioodiga tagas eelkõige normaaleksporti⁴ kasv kõigi lõpptarbimisgruppide lõikes (vt tabel 3). Töötluskaupade väljavedu vähenes 2%. Eelmise kvartaliga võrreldes vähenes põhieksport 5%, kusjuures sesoonsete tegurite (puhkuseperiood) tõttu kahanes nii normaal- kui ka töötluskaupade väljavedu. **Põhiimpordi** 13%se suurenemise aluseks võrreldes 2002. a III kvartaliga oli normaalimpordi ligi 18%ne kasv, töötluskaupade sissevedu vähenes 3% (vt tabel 4). Eelmise kvartali suhtes jäi kaupade import samale tasemele, veidi suurenes vaid töötluskaupade sissevedu.

⁴ Normaaleksport – Eestis toodetud kaupade ja Eesti juriidilistele isikutele kuuluvate kaupade väljavedu, mis ei hõlma töötluskaupu. Normaalimport – kaupade sissevedu Eestisse sisetarbimiseks; ei hõlma töötlemiseks sisseveetavaid kaupu.

Tabel 3. Põhieksport lõpptarbimise järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus põhiekspordis (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Normaaleksport	9 504,6	11 312,1	10 960,1	69,1	71,4	72,5	-3,1	15,3
kapitalikaubad	519,3	654,4	627,8	3,8	4,1	4,2	-4,1	20,9
vahetarbimiskaubad	5 854,6	7 288,3	6 797,0	42,6	46,0	44,9	-6,7	16,1
tarbekaubad	2 865,3	3 087,8	3 230,6	20,8	19,5	21,4	4,6	12,7
mujal spetsifitseerimata kaubad	265,4	281,6	304,7	1,9	1,8	2,0	8,2	14,8
Töötluskaupade väljavedu	4 249,0	4 539,9	4 164,5	30,9	28,6	27,5	-8,3	-2,0
kapitalikaubad	1 248,6	938,6	625,0	9,1	5,9	4,1	-33,4	-49,9
vahetarbimiskaubad	2 012,1	2 619,6	2 566,7	14,6	16,5	17,0	-2,0	27,6
tarbekaubad	919,9	906,4	892,9	6,7	5,7	5,9	-1,5	-2,9
mujal spetsifitseerimata kaubad	68,5	75,3	79,8	0,5	0,5	0,5	6,1	16,6
Kokku	13 753,6	15 852,0	15 124,6	100,0	100,0	100,0	-4,6	10,0

Tabel 4. Põhiimport lõpptarbimise järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus põhiimportis (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Import vabaks ringluseks (normaalimport)	15 697,1	18 464,9	18 443,5	79,7	83,1	82,6	-0,1	17,5
kapitalikaubad	2 783,5	3 965,8	4 178,8	14,1	17,9	18,7	5,4	50,1
vahetarbimiskaubad	7 341,8	8 091,8	8 038,0	37,3	36,4	36,0	-0,7	9,5
tarbekaubad	3 701,9	4 097,0	4 142,2	18,8	18,4	18,6	1,1	11,9
mujal spetsifitseerimata kaubad	1 869,9	2 310,3	2 084,5	9,5	10,4	9,3	-9,8	11,5
Töötluskaupade sissevedu	3 997,6	3 743,4	3 880,3	20,3	16,9	17,4	3,7	-2,9
kapitalikaubad	890,8	565,7	579,9	4,5	2,5	2,6	2,5	-34,9
vahetarbimiskaubad	2 856,9	2 912,2	3 028,7	14,5	13,1	13,6	4,0	6,0
tarbekaubad	240,0	256,3	260,4	1,2	1,2	1,2	1,6	8,5
mujal spetsifitseerimata kaubad	10,0	9,2	11,3	0,1	0,0	0,1	22,9	13,1
Kokku	19 694,6	22 208,3	22 323,8	100,0	100,0	100,0	0,5	13,3

Töötluskaupade väljavedu vähenes 2002. a III kvartaliga võrreldes vaid 2%, kuid selle struktuur muutus: kapitalikaupade eksport vähenes kaks korda, vahetarbimiskaupade väljavedu aga suurenes 28%. Esimese peapõhjuseks oli kapitalikaupadena eksporditavate mobiiltelefonide väljaveo kahanemine 0,6 mld krooni võrra, vahetarbimiskaupade ekspordi tõusu tagas aga elektroonikatööstuses kasutatavate detailide ning töödeldud metallide väljaveo kasv. **Töötluskaupade sissevedu** vähenes kapitalikaupade (elektriseadmed) osas. Eestisse toodi töötlemiseks peamiselt elektri- ja elektroonikatööstuse komponente ning kergetööstuse toorainet.

Normaaleksporti 15%se suurenemise võrreldes 2002. a II kvartaliga tagas kaupade väljaveo küllalt ühtlane kasv kõigi lõpptarbimisgruppide järgi. Suurima mõjuulatusega oli **vahetarbimiskaupade** ekspordi 16%ne tõus puidu ja puidutoodete ning mööblidetailide osas. **Tarbekaupade** eksport suurenes 13% ja koosnes peamiselt mitmesugusest mööblist, toidukaupadest (kala- ja piimatooted) ning tekstiilitööstuse toodangust. **Kapitalikaupade** osa normaalekspordis jäi traditsiooniliselt alla 5%.

Import vabaks ringluseks e normaalimport suurenes normaalekspordist kahe protsendipunkti võrra enam ja ulatus 22,3 mld kroonini. Kiire kasvu suurimad mõjutajad olid **kapitalikaubad**, mille sissevedu suurenes 50% e 1,4 mld krooni võrra. Kapitalikaupadena toodi Eestisse põhiliselt transpordivahendeid ja masinaid ning seadmeid (vagunid, traktorid, kaubaveoautod, arvutid, mobiiltelefonid, põllutöömehhanismid). Raudteevagunite tärned moodustasid kapitalikaupade impordist 28% e 1,2 mld krooni. **Vahetarbimiskaupade** sissevedu suurenes 10% ja koosnes põhiliselt autoosadest, metall-, puidu- ja plastmasstoodetest

jne. **Tarbekaupade** import suurenes 12%, traditsiooniliselt toodi sisse ravimeid, mööblit, jalatseid, plasttooteid ja toidukaupu. **Muude kaupadena** klassifitseeritud sõiduautode sissevedu suurenes 21%, mootorkütuse import jäi 2002. a tasemele.

Väliskaubanduse puudujääk suurenes võrreldes 2002. a III kvartaliga ligi 1,3 mld krooni võrra ja moodustas 7,2 mld krooni (vt tabel 5). Töötluskaupade väljaveo ülejääk kasvas veidi ja ulatus 0,3 mld kroonini, allhankega mitteseotud väliskaubandusbilansi puudujääk oli 7,5 mld krooni.

Tabel 5. Väliskaubandussaldo lõpptarbimise järgi (mln kr)

	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003
Normaaleksporti ja -impordi vahe	-6 192,5	-7 152,8	-7 483,4
kapitalikaubad	-2 264,2	-3 311,3	-3 551,0
vahetarbimiskaubad	-1 487,2	-803,5	-1 241,0
tarbekaubad	-836,6	-1 009,2	-911,6
mujal spetsifitseerimata kaubad	-1 604,5	-2 028,8	-1 779,8
Töötluskaupade välja- ja sisseveo vahe	251,4	796,5	284,2
kapitalikaubad	357,8	372,9	45,1
vahetarbimiskaubad	-844,8	-292,6	-461,9
tarbekaubad	679,9	650,1	632,5
mujal spetsifitseerimata kaubad	58,5	66,1	68,6
Kokku	-5 941,0	-6 356,3	-7 199,2

Riikide ühenduste järgi avaldas kaupade väljaveole suurimat mõju ekspordi 8%ne kasv Euroopa Liidu riikidesse (vt tabel 6). EL koos ühinevate riikidega hõlmas Eesti ekspordist 81%. Kolm suurimat partnerriiki olid endiselt Soome, Rootsi ja Saksamaa, mis hõlmasid 73% kaupade väljaveost ELi ja ligi poole kogu ekspordist. Kesk- ja Ida-Euroopa riikidest olid juhtpositsioonil Läti ja Leedu, kusjuures eksport neisse suurenes aastaga 16%. Muude riikide hulgas domineerisid Norra ja Ameerika Ühendriigid. SRÜ riikidest olid esireas Venemaa ja Ukraina, kuhu kaubavedu kasvas vastavalt 50 ja 66%⁵.

Tabel 6. Põhieksport riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Euroopa Liidu riigid	9 200,0	10 954,7	9 915,0	66,9	69,1	65,6	-9,5	7,8
Kesk- ja Ida-Euroopa riigid	1 993,4	2 020,7	2 319,9	14,5	12,7	15,3	14,8	16,4
SRÜ riigid	717,2	995,7	1 077,3	5,2	6,3	7,1	8,2	50,2
Ülejäänud riigid	1 446,1	1 876,9	1 806,8	10,5	11,8	11,9	-3,7	24,9
Vabatsoon	396,9	3,9	5,6	2,9	0,0	0,0	41,8	-98,6
Kokku	13 753,6	15 852,0	15 124,6	100,0	100,0	100,0	-4,6	10,0

Kaupade sissevedu mõjutas enim impordi kasv SRÜ riikidest (vt tabel 7), peamiselt Ukrainast, kust olid pärit eelmainitud raudteevagunid. Kaubavedu suurenes tunduvalt ka Euroopa Liidu praegustest ja tulevastest liikmesriikidest, mis kokku katsid 78% koguimpordist. ELi riikidest domineerisid Soome, Saksamaa, Rootsi ja Holland, Kesk- ja Ida-Euroopa riikidest Läti, Leedu ja Poola. Suuremad importijad muudest riikidest olid Jaapan, Hongkong, Ameerika Ühendriigid, Hiina, Norra ja Šveits.

⁵ Osaliselt on tegu statistika kvaliteedi paranemisest põhjustatud näilise kasvuga. Kuna vabatsooni ekspordi ootele paigutatud kaupade puhul ei ole deklarandid kohustatud näitama sihtriiki (st sihtriigiks võib olla nii Eesti kui välisriik), siis on aastail 2000–2002 osa ekspordist jäänud riikide loikes määratlemata. Senine kogemus lubab oletada, et neil aastail liikus oluline osa vabatsooni paigutatud ja määratlemata riigiga kaubast Venemaale ja Ukrainasse, suurendades seega nende riikide tegelikku osatähtsust Eesti ekspordis (vt Eesti Panga Büllötään nr 4 (57), 2000). Tolliameti nõuded ja deklarantide teadlikkuse suurenemine on 2003. aastal oluliselt parandanud riikide deklareerimist ekspordil vabatsooni kaudu.

Tabel 7. Põhiimport riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Euroopa Liidu riigid	13 278,8	14 221,4	14 080,8	67,4	64,0	63,1	-1,0	6,0
Kesk- ja Ida-Euroopa riigid	2 454,4	2 995,8	3 074,6	12,5	13,5	13,8	2,6	25,3
SRÜ riigid	1 691,8	2 786,9	2 955,6	8,6	12,5	13,2	6,1	74,7
Ülejäänud riigid	2 269,7	2 204,2	2 212,8	11,5	9,9	9,9	0,4	-2,5
Kokku	19 694,6	22 208,3	22 323,8	100,0	100,0	100,0	0,5	13,3

Väliskaubandusbilanss oli puudujäägiga kõigi riikide ühenduste lõikes (vt tabel 8).

Tabel 8. Väliskaubandussaldo riikide ühenduste järgi (mln kr)

	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003
Euroopa Liidu riigid	-4 078,8	-3 266,7	-4 165,8
Kesk- ja Ida-Euroopa riigid	-461,0	-975,1	-754,7
SRÜ riigid	-974,5	-1 791,1	-1 878,3
Ülejäänud riigid	-823,6	-327,3	-406,0
Vabatsoon	396,9	3,9	5,6
Kokku	-5 941,0	-6 356,3	-7 199,2

Teenused

Teenuste bilansi ülejääk moodustas 2003. a III kvartalis 3,3 mld kr, mis on kolmandiku võrra enam kui 2002. aastal samal ajal ja 3% suurem kui II kvartalis (vt tabel 9). Teenuste osatähtsus kaupade ja teenuste bilansis oli kolmandas kvartalis hooajaliselt kõrge, moodustades 35% ekspordist ja 20% impordist.

Tabel 9. Teenuste eksport ja import

	Eksport			Import			Saldo	
	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste bilansis kokku (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste bilansis kokku (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)
I kv 1999	3 962,6	-17,3	32,5	2 887,6	-20,0	21,4	1 075,0	-9,2
II kv 1999	5 659,5	42,8	38,9	3 361,3	16,4	21,9	2 298,2	113,8
III kv 1999	6 648,3	17,5	42,0	3 517,9	4,7	22,5	3 130,4	36,2
IV kv 1999	5 681,5	-14,5	34,7	3 843,6	9,3	21,2	1 837,9	-41,3
I kv 2000	5 195,3	-8,6	29,8	3 554,2	-7,5	19,6	1 641,1	-10,7
II kv 2000	6 666,1	28,3	33,1	3 793,4	6,7	18,3	2 872,7	75,0
III kv 2000	7 004,7	5,1	33,3	4 225,8	11,4	20,3	2 778,9	-3,3
IV kv 2000	6 619,7	-5,5	28,6	4 337,8	2,7	16,9	2 281,9	-17,9
I kv 2001	5 802,1	-12,4	26,4	3 784,8	-12,7	16,4	2 017,3	-11,6
II kv 2001	7 351,0	26,7	31,5	4 611,1	21,8	19,5	2 739,9	35,8
III kv 2001	7 925,7	7,8	39,2	4 807,8	4,3	23,0	3 117,9	13,8
IV kv 2001	7 787,7	-1,7	35,4	5 502,6	14,5	23,3	2 285,1	-26,7
I kv 2002	5 653,4	-27,4	30,1	4 235,4	-23,0	19,9	1 418,0	-37,9
II kv 2002	8 004,7	41,6	35,2	5 162,4	21,9	20,9	2 842,3	100,4
III kv 2002	7 730,1	-3,4	35,4	5 259,6	1,9	21,8	2 470,5	-13,1
IV kv 2002	6 891,5	-10,8	30,0	5 504,8	4,7	21,0	1 386,7	-43,9
I kv 2003	5 889,2	-14,5	29,1	4 088,4	-25,7	17,0	1 800,8	29,9
II kv 2003	7 712,5	31,0	32,3	4 804,4	17,5	18,4	2 908,1	61,5
III kv 2003	8 508,8	10,3	35,4	5 209,9	8,4	19,6	3 298,9	13,4

Teenuste bilansi ülejääk suurenes 2002. a sama perioodiga võrreldes eelkõige tänu väiksema osakaaluga teenuseliikide saldo paranemisele: ehitus- ja valitsusteenuste bilansi negatiivne saldo muutus positiivseks, samal ajal kui tähtsamate teenuseliikide – veo- ja reisiteenuste – positiivne saldo vähenes (vt tabel 10).

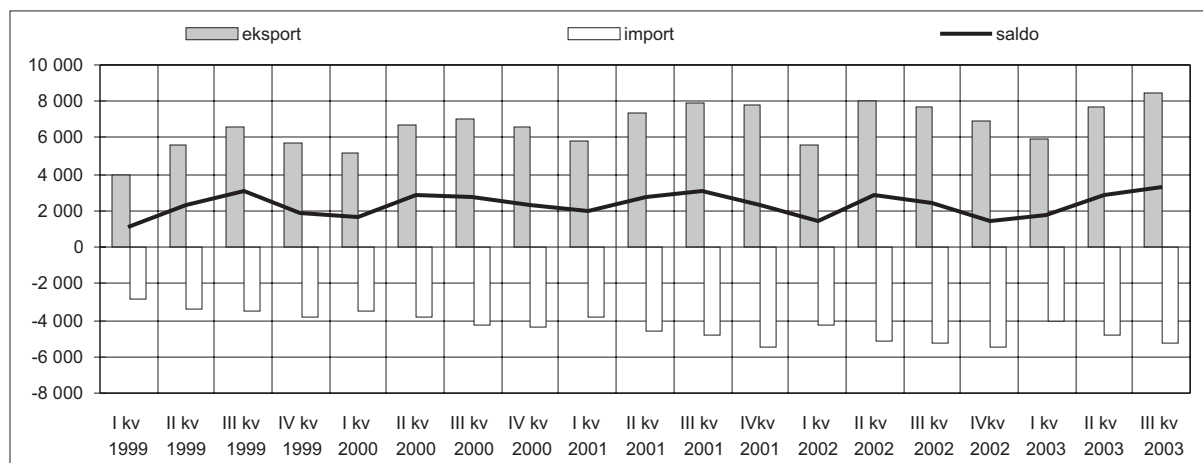
Tabel 10. Teenuste bilansi saldod olulisemate teenuseliikide järgi

	Saldo (mln kr)			Osatähtsus põhiekspordis (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Veoteenused	1 403,0	1 362,5	1 335,2	56,8	46,9	40,5	-2,0	-4,8
Reisiteenused	1 838,7	1 667,5	1 829,4	74,4	57,3	55,5	9,7	-0,5
Ehitusteenused	-514,9	-115,2	31,1	-20,8	-4,0	0,9	-127,0	-106,0
Äriteenused	42,0	-37,8	-1,0	1,7	-1,3	0,0	-97,4	-102,4
Valitsusteenused	-362,4	63,7	60,9	-14,7	2,2	1,8	-4,4	-116,8
Muud	64,1	-32,6	43,3	2,6	-1,1	1,3	-232,8	-32,4
Teenused kokku	2470,5	2908,1	3298,9	100	100	100	13,4	33,5

Teenuste eksport suurenes aastaga 10% (vt tabel 11 ja joonis 5), kusjuures olulisemate teenuseliikide osas jäi selle maht sisuliselt samaks (veoteenuste eksport kasvas 2% ja reisiteenuste oma kahanes 1%). Oluliste teenuseliikide hulka võis lugeda ka äriteenused, mille eksport moodustas 14% teenuste ekspordist ja mis aastaga kasvasid 38%.

Tabel 11. Teenuste eksport olulisemate teenuseliikide järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Veoteenused	3 353,3	3 238,6	3 432,5	43,4	42,0	40,3	6,0	2,4
sh kaubavedu	1 394,2	1 342,7	1 496,7	18,0	17,4	17,6	11,5	7,4
reisijatevedu	982,8	722,5	748,4	12,7	9,4	8,8	3,6	-23,9
muud veoteenused	976,3	1 173,4	1 187,4	12,6	15,2	14,0	1,2	21,6
Reisiteenused	3 068,5	2 809,7	3 041,3	39,7	36,4	35,7	8,2	-0,9
Ehitusteenused	130,0	169,7	336,7	1,7	2,2	4,0	98,4	159,0
Äriteenused	850,6	1 057,6	1 172,4	11,0	13,7	13,8	10,9	37,8
Valitsusteenused	25,4	125,5	134,4	0,3	1,6	1,6	7,1	429,1
Muud	302,3	311,4	391,5	3,9	4,0	4,6	25,7	29,5
Teenused kokku	7 730,1	7 712,5	8 508,8	100,0	100,0	100,0	10,3	10,1

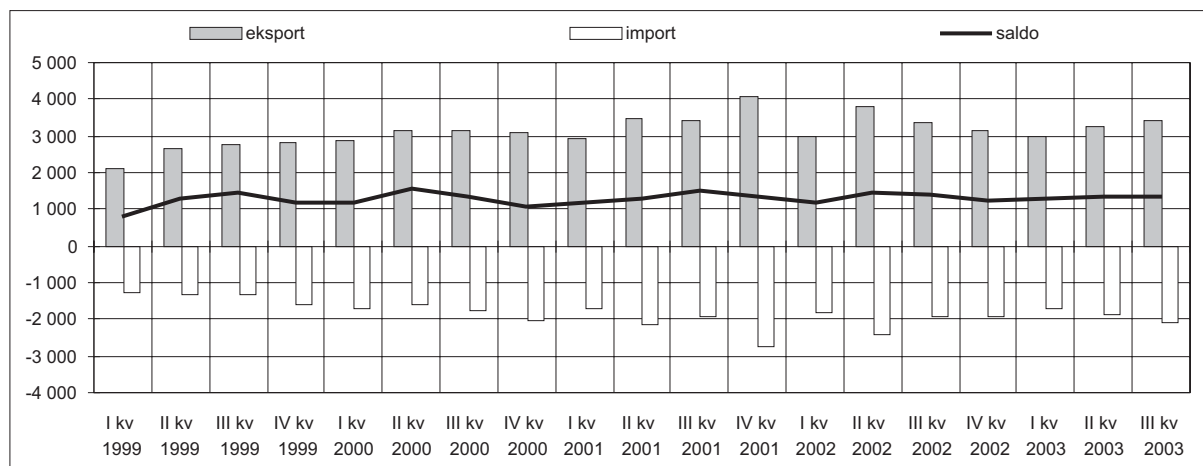
Joonis 5. Teenuste bilansi dünaamika (mln kr)

Teenuste import kahanes võrreldes 2002. aastaga 1%. Languse põhjustas ehitus- ja valitsusteenuste impordi oluline vähenemine. Veidi vähenes ka reisisiteenuste import, samas kui veoteenuste import kasvas aastaga 8% (vt tabel 12). Äriteenuste osatähtsus teenuste impordis kasvas aastaga 45%.

Tabel 12. Teenuste import olulisemate teenuseliikide järgi

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Veoteenused	1 950,3	1 876,1	2 097,3	37,1	39,0	40,3	11,8	7,5
sh kaubavedu	1 277,7	1 291,8	1 433,5	24,3	26,9	27,5	11,0	12,2
reisijatevedu	326,3	330,2	392,9	6,2	6,9	7,5	19,0	20,4
muud veoteenused	346,3	254,1	270,9	6,6	5,3	5,2	6,6	-21,8
Reisisiteenused	1 229,8	1 142,2	1 211,9	23,4	23,8	23,3	6,1	-1,5
Ehitusteenused	644,9	284,9	305,6	12,3	5,9	5,9	7,3	-52,6
Äriteenused	808,6	1 095,4	1 173,4	15,4	22,8	22,5	7,1	45,1
Valitsusteenused	388,0	61,8	73,5	7,4	1,3	1,4	18,9	-81,1
Muud	238,0	344,0	348,2	4,5	7,2	6,7	1,2	46,3
Teenused kokku	5 259,6	4 804,4	5 209,9	100,0	100,0	100,0	8,4	-0,9

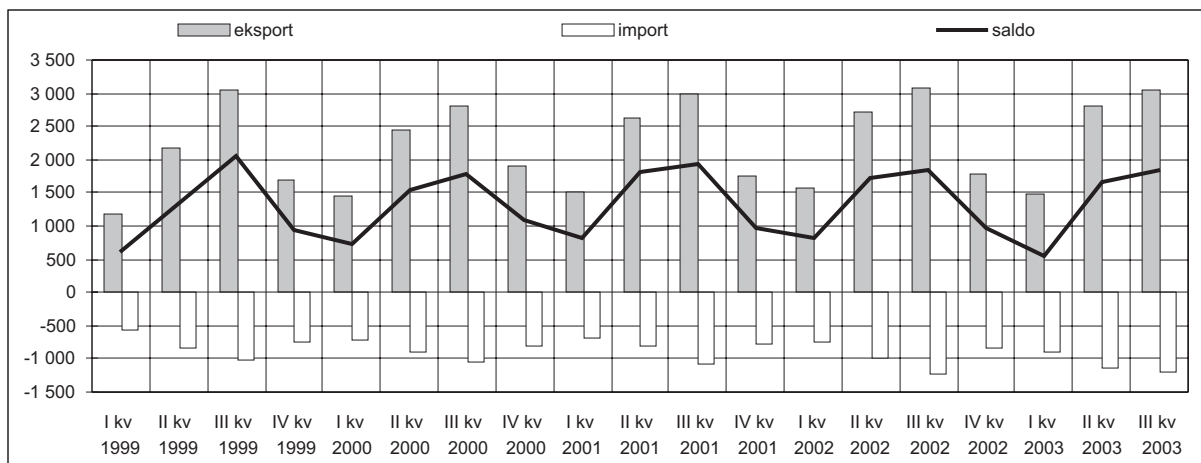
Eesti jaoks tähtsaim teenuseliik on **veoteenused**, mis moodustasid 40% nii teenuste ekspordist kui ka impordist. Veoteenuste eksport ja import kasvasid nii võrreldes II kvartaliga kui ka 2002. a III kvartaliga, kusjuures import suurenes vastavalt 12 ja 8% ning eksport 6 ja 2%. Seetõttu kahanes veoteenuste positiivne saldo II kvartali suhtes 2% ja 2002. a III kvartali suhtes 5% (vt joonis 6).

Joonis 6. Veoteenuste bilanss (mln kr)

Veoteenuste ekspordis vähenes teenuste müük mitteresidentidele meritsi (14%), samas kasvas aga kolmandiku võrra muude transpordiliikidega (raudtee). Veoteenuste impordi kasv oli valdavalt tingitud veoste kasvust raudteel.

Reisisiteenuste eksport, import ega saldo aastaga praktiliselt ei muutunud (vt joonis 7). Minimaalne langus **reisisiteenuste ekspordis** oli tingitud külastajate struktuuri muutusest: Eestis käinud inimeste arv võrreldes 2002. aastaga kasvas 2%, valdavalt ühepäevakülastuste (sh ristlusreisijad) ja erareisijate arvel, kelle kulutused Eestis olid väiksemad kui ärireisijail. Põhiliselt suurenes Põhjamaadest ja Kesk-Euroopast tulnud turistide arv, USAst ja Kanadast pärit külastajate arv kahanes.

Joonis 7. Reisiteenuste bilans (mln kr)

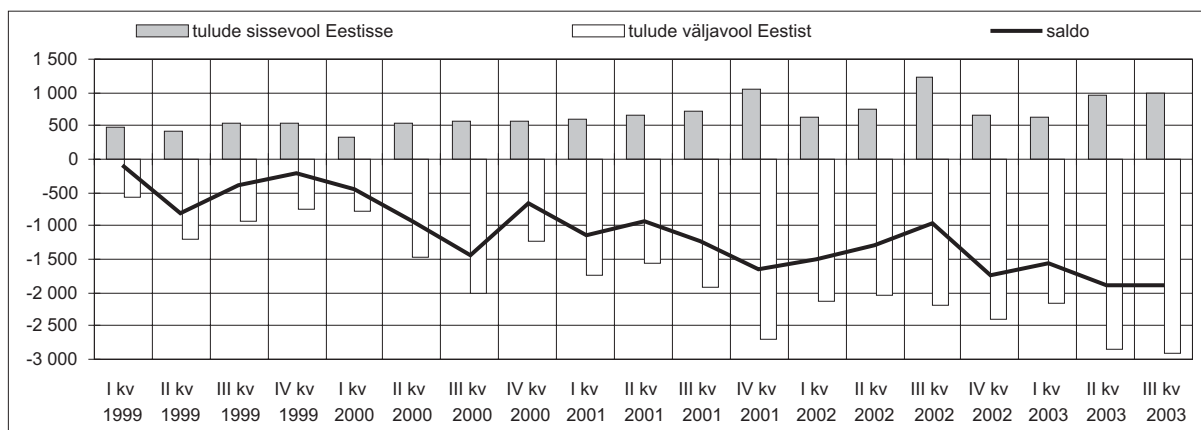
Reisiteenuste impordi minimaalse languse tingis kulutuste vähenemine sihtriigis, mida toetas Eesti krooni suhteline tugevnemine. Olulisematest sihtriikidest kasvas kõige enam Kreekat ja Itaaliat külastanud eestimaalaste arv.

Tulud

2003. aasta III kvartalis oli tulude bilansil rekordiline negatiivne saldo – 1,9 mld krooni. See oli umbes 2 korda suurem kui 2002. a samal ajal ning ligikaudu sama suur kui II kvartalis (vt tabel 13 ja joonis 8). Põhiline osa (93%) tulude netoväljavoolust toimus otseinvesteeringutulu vormis.

Tabel 13. Tulude bilanss (mln kr)

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Tulu otseinvesteeringutelt	-1 217,7	-1 531,1	-1 771,8	128,0	80,9	93,1	15,7	45,5
sh tulu põhikapitalilt	-1 155,3	-1 485,6	-1 715,5	121,5	78,5	90,1	15,5	48,5
tulu võlgadelt (intressid)	-62,4	-45,5	-56,3	6,6	2,4	3,0	23,7	-9,8
Tulu portfelliinvesteeringutelt	300,2	-352,7	-107,0	-31,6	18,6	5,6	-69,7	-135,6
Tulu muudelt investeeringutelt	-99,5	-104,5	-109,2	10,5	5,5	5,7	4,5	9,7
Muud tulud	65,9	95,9	84,1	-6,9	-5,1	-4,4	-12,3	27,6
Tulude bilanss	-951,1	-1 892,4	-1 903,9	100,0	100,0	100,0	0,6	100,2

Joonis 8. Tulude bilanss (mln kr)

Tulude sissevool moodustas III kvartalis 1 mld krooni, olles viiendiku võrra väiksem kui 2002. a samal perioodil (vt tabel 14). Eelkõige vähenesid tulud portfelliinvesteeringuult (72%) ning muudelt investeeringutelt (32%). Samas kasvas otseinvesteeringutulu 44%, andes tunnistust residentide edukast investeerimistegevusest välismaal.

Tabel 14. Tulude sissevool Eestisse

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Tulu otseinvesteeringutelt	419,6	532,7	604,5	33,9	56,0	60,2	13,5	44,1
sh tulu põhikapitalilt	394,0	496,2	571,3	31,8	52,2	56,9	15,1	45,0
tulu võlgadelt (intressid)	25,6	36,5	33,2	2,1	3,8	3,3	-9,0	29,7
Tulu portfelliinvesteeringutelt	516,4	135,1	143,7	41,7	14,2	14,3	6,4	-72,2
Tulu muudelt investeeringutelt	230,1	180,2	155,6	18,6	18,9	15,5	-13,7	-32,4
Muud tulud	73,4	103,4	100,4	5,9	10,9	10,0	-2,9	36,8
Tulude sissevool kokku	1 239,5	951,4	1 004,2	100,0	100,0	100,0	5,5	-19,0

Tulude väljavool oli III kvartalis rekordiline – 2,9 mld krooni, kasvades aastaga 33% ja võrreldes II kvartaliga 2% (vt tabel 15). Keskmisest kiiremini suurenes otseinvesteeringutulu väljavool (45%). Põhiosa sellest moodustas reinvesteeringutulu (2,1 mld kr), mille puhul reaalselt raha liikumist ei toimu. Seevastu 2002. a III kvartalis võtsid mitteresidentidest otseinvesteeringutulu välja valdavalt dividendidena, taasinvesteeringutulu osakaal oli väiksem.

Tabel 15. Tulude väljavool Eestist

	Maht (mln kr)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2003/ II kv 2003	III kv 2003/ III kv 2002
Tulu otseinvesteeringutelt	-1 637,3	-2 063,8	-2 376,3	74,7	72,6	81,7	15,1	45,1
sh tulu põhikapitalilt	-1 549,3	-1 981,8	-2 286,8	70,7	69,7	78,6	15,4	47,6
tulu võlgadelt (intressid)	-88,0	-82,0	-89,5	4,0	2,9	3,1	9,1	1,7
Tulu portfelliinvesteeringutelt	-216,2	-487,8	-250,7	9,9	17,2	8,6	-48,6	16,0
Tulu muudelt investeeringutelt	-329,6	-284,7	-264,8	15,0	10,0	9,1	-7,0	-19,7
Muud tulud	-7,5	-7,5	-16,3	0,3	0,3	0,6	117,3	117,3
Tulude väljavool kokku	-2 190,6	-2 843,8	-2 908,1	100,0	100,0	100,0	2,3	32,8

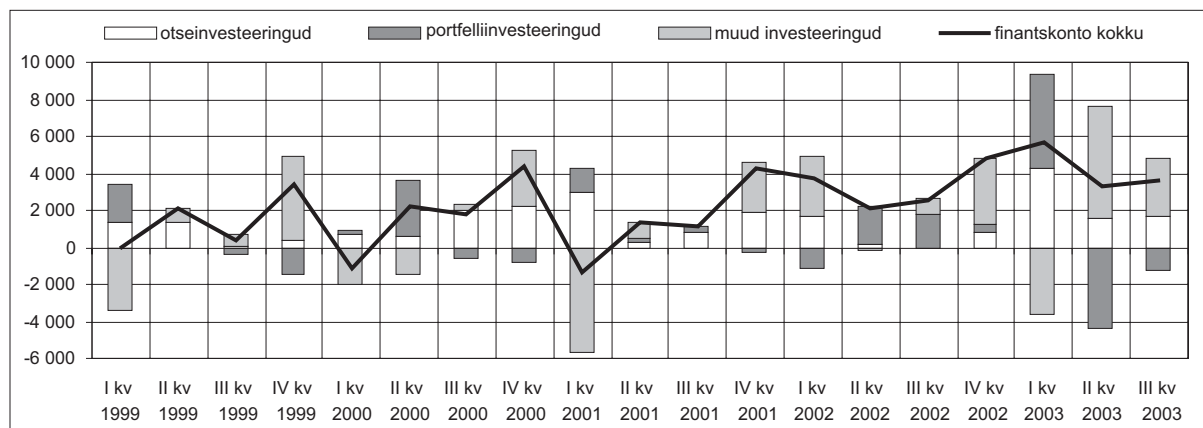
Ülekanded

Ülekannete bilansi positiivne saldo moodustas III kvartalis ligikaudu 0,6 mld krooni, mis oli üle 2 korra suurem kui II kvartalis ja 11% suurem kui 2002. a samal ajal. Võrreldes 2002. a III kvartaliga kasvas eraülekannete positiivne saldo, samal ajal kui valitsusülekannete positiivne saldo kahanes. Kui ülekannete krediti osas oli valitsus- ja eraülekannete suhe 56:44, siis ülekannete deebet moodustasid valdavalt eraülekanded.

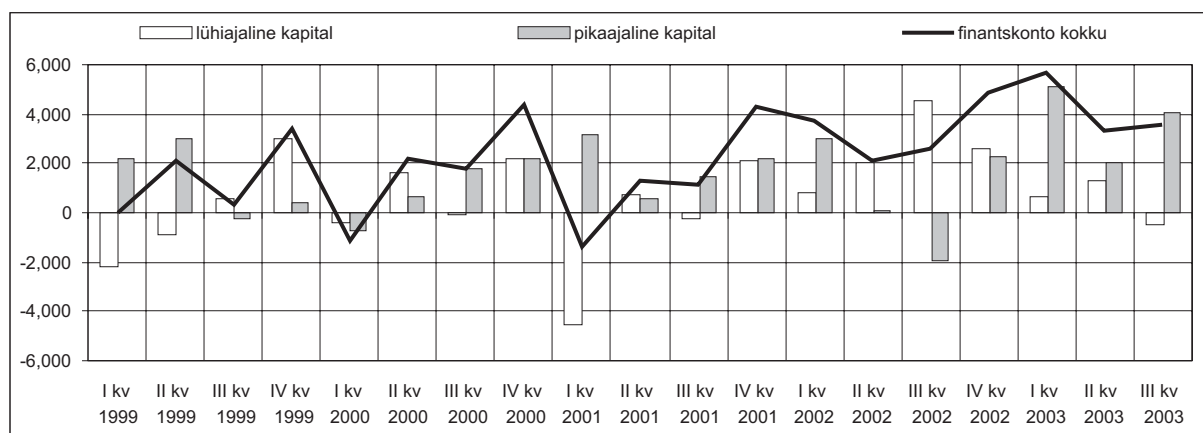
KAPITALI- JA FINANTSKONTO

Kapitali- ja finantskonto 3,7 miljardi kroonine ülejääk 2003. a III kvartalis põhines otseinvesteeringute ja muude investeeringute sissevoolul. Portfelliinvesteeringute osas toimus märkimisväärne kapitali väljavool.

Finantskonto struktuurist annavad liikide ja tähtaegade järgi ülevaate joonised 9 ja 10.

Joonis 9. Muutused välisinvesteeringukapitali voogude struktuuris (mln kr)

Joonis 10. Finantskonto tähtajaline struktuur (mln kr)

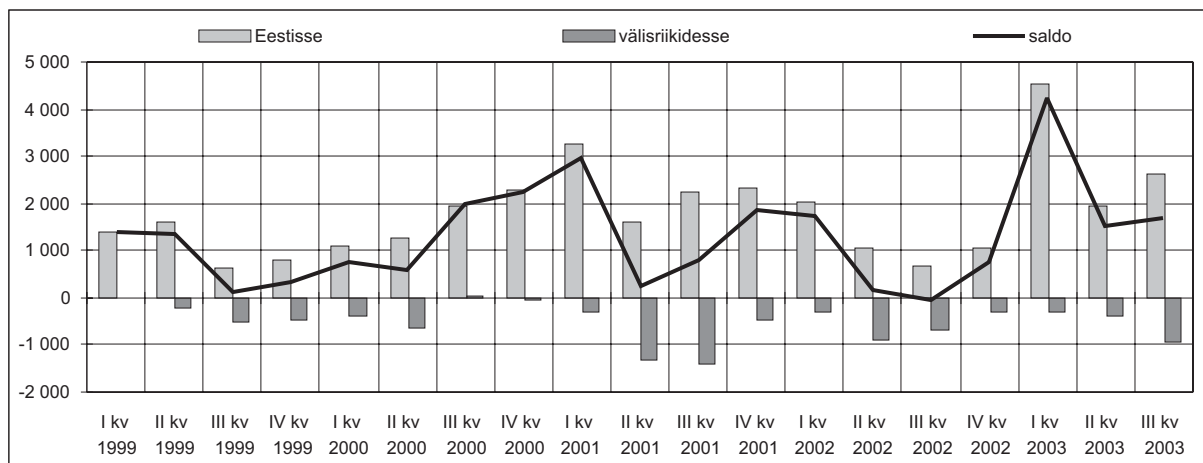
Otseinvesteeringud

Otseinvesteeringute saldo kujunes III kvartalis 1,7 miljardi krooni ulatuses positiivseks, moodustades ligi poole finantskonto ülejäägist. Eestisse investeerisid mitteresidendid 2,6 mld krooni ja Eesti otseinvesteeringud välismaal kasvasid 0,9 mld krooni võrra (vt tabel 16 ja joonis 11).

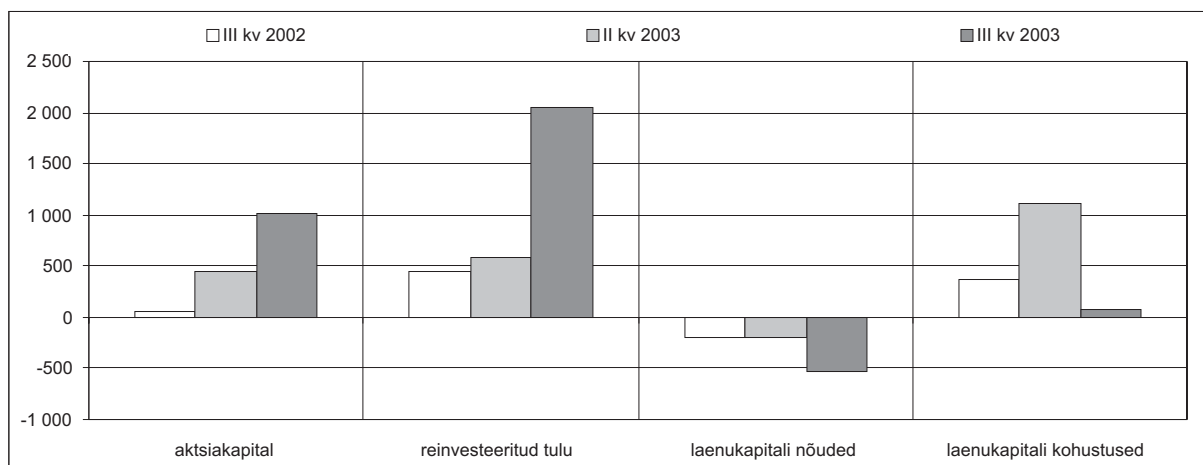
Eestisse paigutatud otseinvesteeringute maht suurenes II kvartaliga võrreldes 36%. Kolmandiku otseinvesteeringuist moodustas aktsia(osa)kapitali juurdevool. Reinvesteeritud tulu kasv oli III kvartalis märki-

Tabel 16. Otseinvesteeringute struktuur

	Eestisse						Välismaale					
	mln kr			Osatähtsus (%)			mln kr			Osatähtsus (%)		
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003
Aktsia(osa)kapital	49,3	440,4	1 016,1	7,5	22,8	38,7	-79,5	122,3	-190,1	11,6	-30,0	20,2
Sissevool	698,8	906,8	1 625,7	106,6	47,0	62,0	20,8	219,4	130,2	-3,0	-53,7	-13,8
Väljavool	-649,5	-466,4	-609,6	-99,1	-24,1	-23,2	-100,3	-97,1	-320,3	14,6	23,8	34,0
Reinvesteeritud tulu	439,0	578,5	2 059,1	67,0	30,0	78,5	-384,8	-134,7	-562,3	56,1	33,0	59,8
Nõuded	-1 585,7	-2 272,4	-1 037,7	-241,9	-117,7	-39,6	-394,1	-192,9	-593,7	57,4	47,3	63,1
Kohustused	2 024,7	2 850,9	3 096,8	308,9	147,6	118,0	9,3	58,2	31,4	-1,4	-14,3	-3,3
Laenukapital (neto)	53,5	638,3	-326,8	8,2	33,0	-12,5	-208,6	-409,5	-170,1	30,4	100,3	18,1
Kaubanduskrediit	-334,0	414,0	-212,8	-51,0	21,4	-8,1	23,6	-214,7	-153,8	-3,4	52,6	16,3
Lühiajalised laenud	-43,2	-98,1	-1 208,2	-6,6	-5,1	-46,1	-323,3	-38,2	84,8	47,1	9,4	-9,0
Pikaajalised laenud	430,7	322,4	1 094,2	65,7	16,7	41,7	91,1	-156,6	-101,1	-13,3	38,4	10,7
Muud rahapaigutused	113,7	274,2	-125,1	17,3	14,2	-4,8	-13,4	13,7	-18,3	2,0	-3,4	1,9
Kokku	655,5	1 931,4	2 623,3	100,0	100,0	100,0	-686,3	-408,2	-940,8	100,0	100,0	100,0

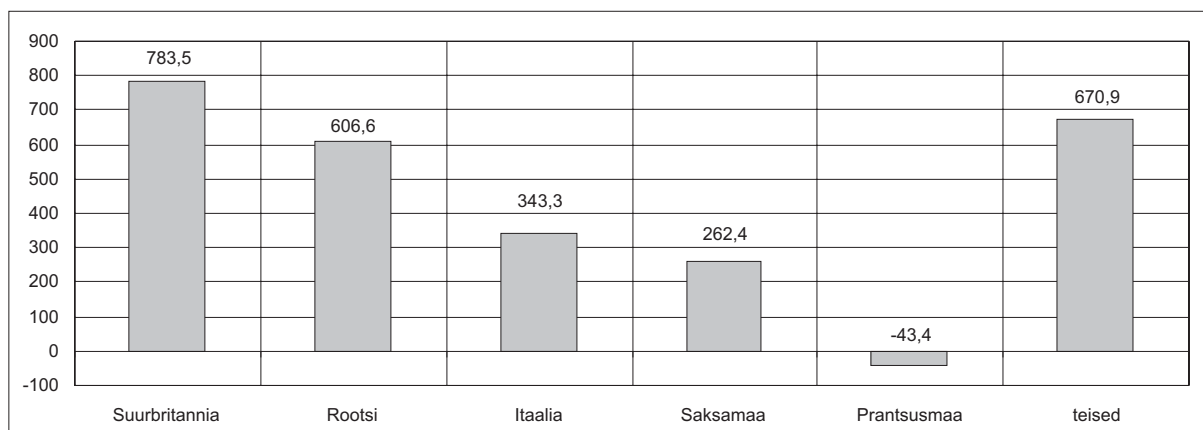
Joonis 11. Otseinvesteeringud (mln kr)

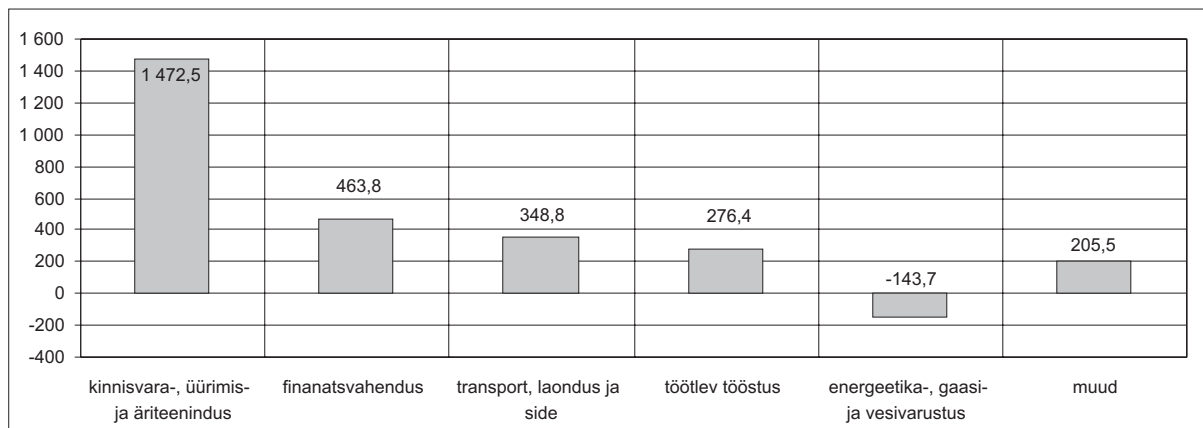
Joonis 12. Eestisse tehtud otseinvesteeringute struktuur (mln kr)

misväärne, kuna dividendide jaotus otsustati peamiselt eelmises kvartalis (vt joonis 12). Suurimat kasumit teeniti tööstuse sektoris. Pikaajaliste laenukohustuste netojuurdevool oli 1,1 miljardit krooni ning peaaegu samas mahu ületasid lühiajaliste laenude tagasimaksed täiendavate kohustuste suurenemist. Kasvasid otseinvesteeringute võlgnevused kaupade ja teenuste eest.

Kolmandas kvartalis oli suurimaks Eestisse investeerijaks Suurbritannia (30%), millele järgnesid Rootsi, Itaalia ja Saksamaa. Euroopa Liidu liikmesriigid kokku investeerisid Eestisse 2,3 miljardit krooni (88%). Tegevusvaldkondadest eelistati ülekaalukalt kinnisvara-, üürimis- ja äriteenindust (vt joonised 13 ja 14).

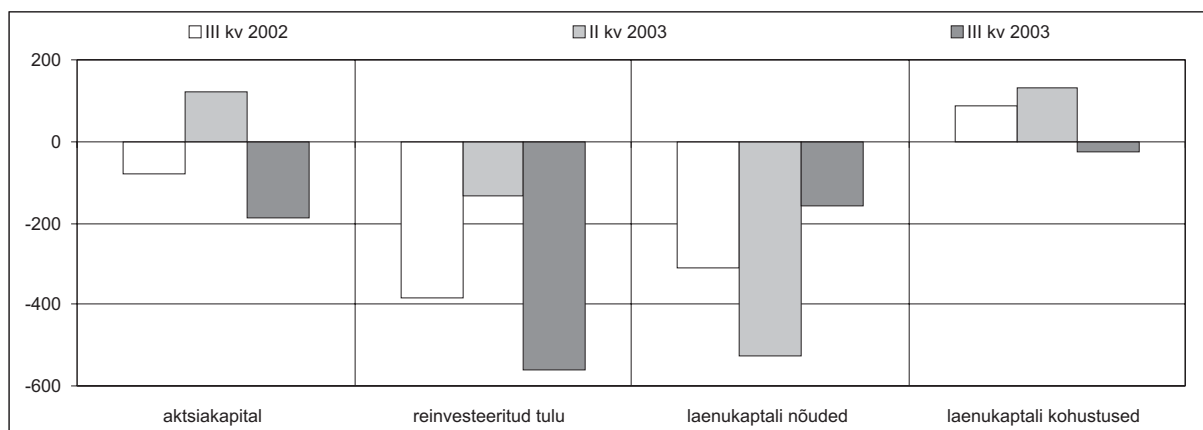
Joonis 13. Eestisse tehtud otseinvesteeringute struktuur riigiti 2003. a III kvartalis (mln kr)

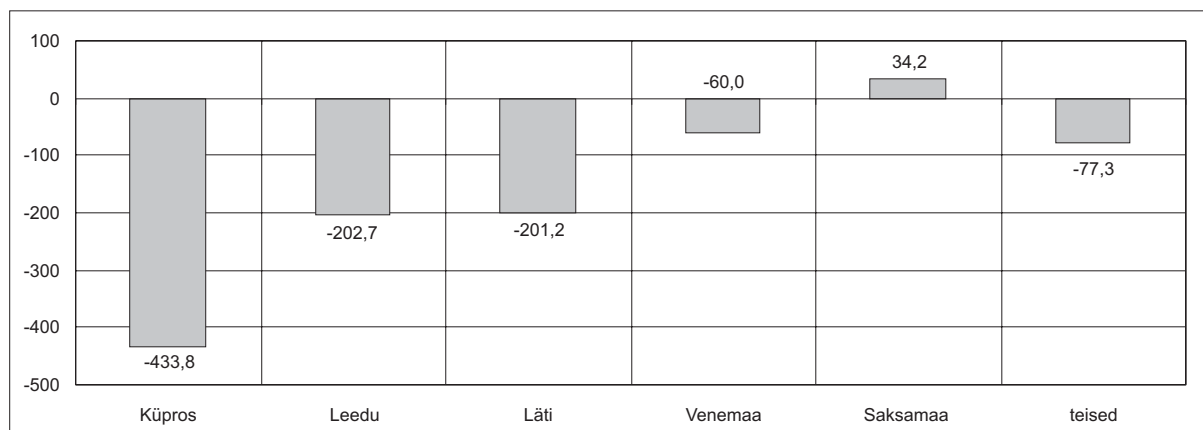
Joonis 14. Eestisse tehtud otseinvesteeringute struktuur tegevusalati 2003. a III kvartalis (mln kr)

Otseinvesteeringud välismaistesse tütar(sidus)ettevõtjatesse kahekordistusid võrreldes eelmise perioodiga. 80% otseinvesteeringute väljavoolust paigutati omakapitali. Aktsia(osa)kapital suurenes 0,2 miljardi krooni võrra ning enam kui pool miljardit krooni taasinvesteeriti välismaise tütar(sidus)ettevõtja äritegevusse. Suurema osa laenukapitali väljavoolust moodustas kaubanduskrediit ning 0,1 mld krooni ulatuses kasvasid pikaajaliste laenude nõuded (vt joonis 15).

Suurim otseinvesteeringute netoväljavool toimus Küprosele ning traditsiooniliselt kasvasid investeeringud Läti ja Leetu. Investeeriti peamiselt veonduse, laonduse ja side ning rahanduse, töötleva tööstuse, hulgi- ja jaekaubanduse ettevõtjaisse (vt joonised 16 ja 17).

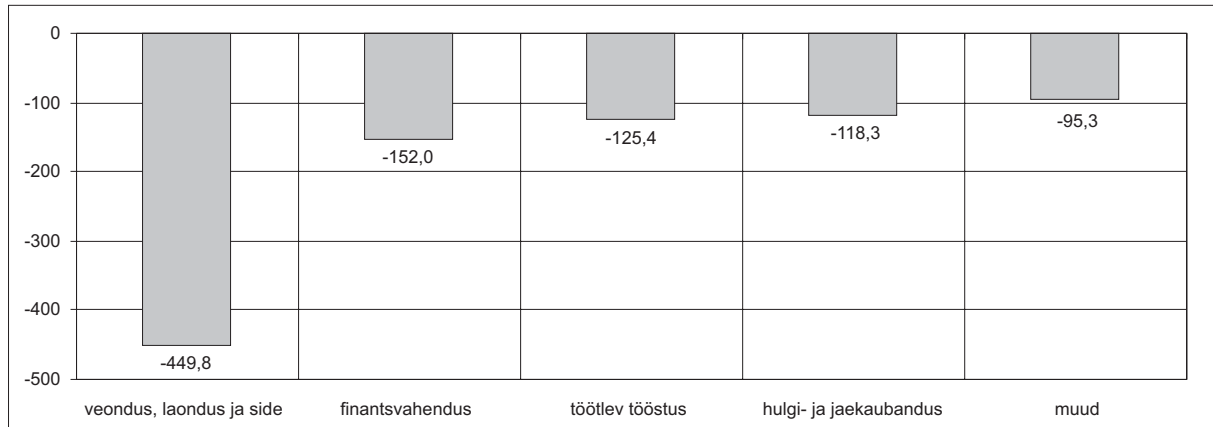

Joonis 15. Välismaale tehtud otseinvesteeringute struktuur (mln kr)

Joonis 16. 2003. aasta III kvartalis välismaale tehtud otseinvesteeringud riigiti (mln kr)

Joonis 17. 2003. aasta III kvartalis välismaale tehtud otseinvesteeringute tegevusalati (mln kr)

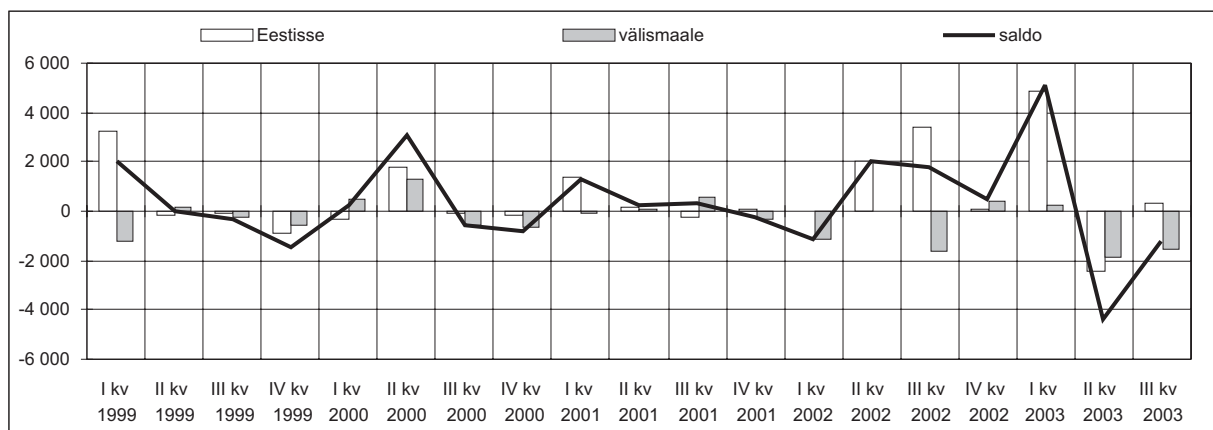
Portfelliinvesteeringud

Portfelliinvesteeringute netoväljavool oli 2003. a III kvartalis 1,2 miljardit krooni ning see oli valdavalt tingitud Eesti residentide investeeringuist välismaistesse võlakirjadesse (vt tabel 17).

Tabel 17. Portfelliinvesteeringud väärtpaberite liigi ja majandussektorite järgi (mln kr)

	Nõuded			Kohustused			Saldo		
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003
Portfelliinvesteeringud kokku	-1 631,1	-1 882,4	-1 546,9	3 426,5	-2 470,1	305,5	1 795,4	-4 352,5	-1 241,4
sh omandiväärtpaberid	-52,4	-161,4	-161,0	-103,6	659,9	318,3	-156,0	498,5	157,3
valitsemissektor		-83,1	13,5					-83,1	13,5
krediidiasutused	2,5	-4,3	3,3	-32,2	141,3	72,1	-29,7	137,0	75,4
muud sektorid	-54,9	-74,0	-177,8	-71,4	518,6	246,2	-126,3	444,6	68,4
võlaväärtpaberid	-1 578,7	-1 721,0	-1 385,9	3 530,1	-3 130,0	-12,8	1 951,4	-4 851,0	-1 398,7
keskpank							0,0		0,0
valitsemissektor	-1 030,3	-914,7	-2 021,8		-59,7	0,6	-1 030,3	-974,4	-2 021,2
krediidiasutused	-97,9	-64,8	1 124,8	444,2	-2 774,3	-9,3	346,3	-2 839,1	1 115,5
muud sektorid	-450,5	-741,5	-488,9	3 085,9	-296,0	-4,1	2 635,4	-1 037,5	-493,0

Portfelliinvesteeringud välismaale kasvasid 1,5 miljardi krooni võrra. Residentide investeeringud välismaistesse võlaväärtpaberitesse kasvasid 1,4 ning omandiväärtpaberitesse 0,2 mld krooni võrra. Majandussektoreist paigutas raha välismaistesse võlakirjadesse enim valitsussektor, kogusummas 2 miljardit

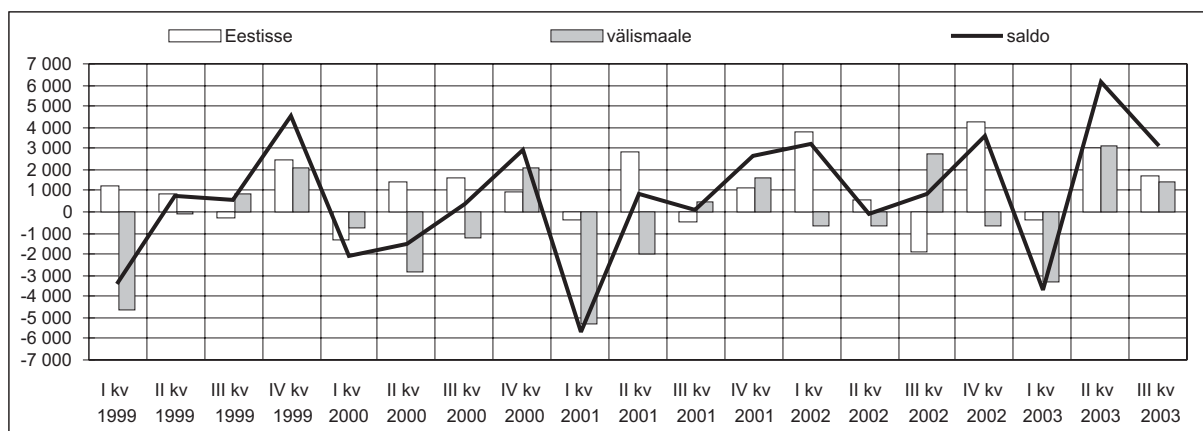
Joonis 18. Portfelliinvesteeringud (mln kr)

krooni. Välismaistest võlakirjadest koosnenud nõudeid vähendasid III kvartalis ainsana krediidasutused, mille tulemusena toimus kapitali sissevool 1,1 mld krooni ulatuses (vt joonis 18).

Portfelliinvesteeringud Eestisse suurenesid vaadeldaval perioodil 0,3 mld krooni võrra. Suurimat mõju avaldasid siin mitteresidentide investeeringud krediidasutuste ja muude sektorite ettevõtjate omandiväärtpabereisse, vastavalt 0,1 ja 0,2 miljardit krooni.

Muud investeeringud

Muude investeeringute netosissevool ulatus III kvartalis 3,1 miljardi kroonini (vt joonis 19 ning tabelid 18 ja 19).

Joonis 19. Muud investeeringud (mln kr)

Tabel 18. Muud investeeringud kapitali liigi järgi (mln kr)

	Nõuded			Kohustused			Saldo		
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003
Muud investeeringud kokku	2 718,7	3 101,8	1 395,1	-1 910,5	3 022,5	1 739,0	808,2	6 124,3	3 134,1
sh kaubanduskrediit	-525,6	-571,8	306,4	1 049,1	495,8	-230,5	523,5	-76,0	75,9
laenud	-329,0	2 343,5	3 015,1	-1 911,0	1 280,3	1 143,6	-2 240,0	3 623,8	4 158,7
hoiused	3 121,2	1 426,6	-629,1	-760,9	1 139,2	1 300,4	2 360,3	2 565,8	671,3
muu kapital	452,1	-96,5	-1 297,3	-287,7	107,2	-474,5	164,4	10,7	-1 771,8

Tabel 19. Muud investeeringud tähtaja järgi (mln kr)

	Nõuded			Kohustused			Saldo		
	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003
Kokku	2 718,7	3 101,8	1 395,1	-1 910,5	3 022,5	1 739,0	808,2	6 124,3	3 134,1
Pikaajaline kapital	-1 058,9	-153,8	1 139,9	-890,6	662,5	1 259,3	-1 949,5	508,7	2 399,2
keskpank	0,5						0,5	0,0	0,0
valitsemissektor				-345,4	300,0	74,0	-345,4	300,0	74,0
krediidasutused	-225,3	93,0	-56,8	17,3	1 083,3	616,8	-208,0	1 176,3	560,0
muud sektorid	-834,1	-246,8	1 196,7	-562,5	-720,8	568,5	-1 396,6	-967,6	1 765,2
Lühiaajaline kapital	3 777,6	3 255,6	255,2	-1 019,9	2 360,0	479,7	2 757,7	5 615,6	734,9
keskpank	6,7			-616,4	43,6	-222,0	-609,7	43,6	-222,0
valitsemissektor	-79,2	502,8	-730,4				-79,2	502,8	-730,4
krediidasutused	3 127,8	3 777,7	691,7	-1 362,8	477,2	1 254,7	1 765,0	4 254,9	1 946,4
muud sektorid	722,3	-1 024,9	293,9	959,3	1 839,2	-553,0	1 681,6	814,3	-259,1

Muude investeringute nõuded vähenesid kvartali jooksul 1,4 miljardi krooni võrra. Krediidasutustele maksti mitteresidentide poolt laene tagasi kogusummas 1,6 mld krooni, samuti vähenesid 1,3 mld krooni võrra muu sektori laenu nõuded.

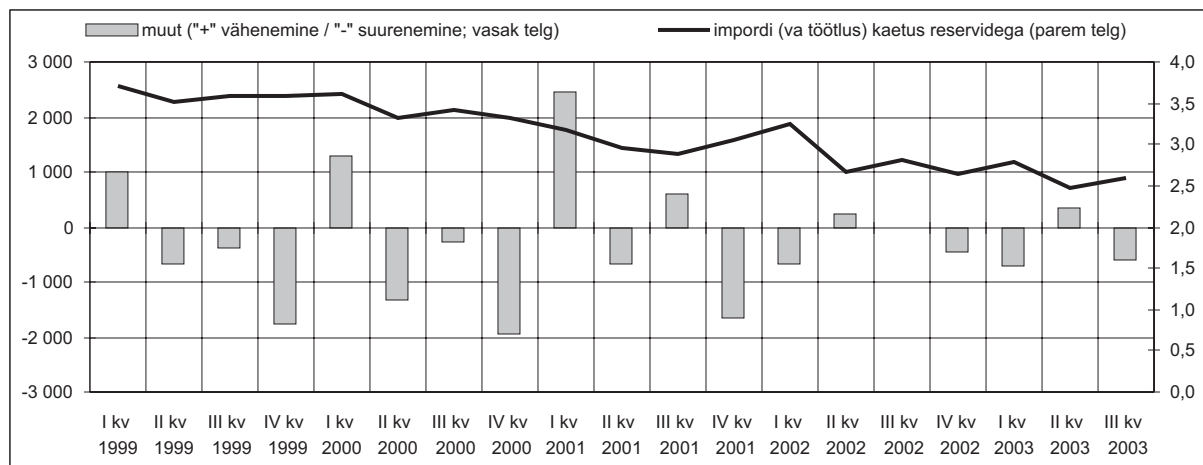
Muude investeringute kohustused kasvasid III kvartalis 1,7 miljardi krooni ulatuses. Laenukohustused suurenesid 1,1 mld krooni ning mitteresidentide hoiused Eesti krediidasutustes 1,3 mld krooni võrra. Kohustused vähenesid kaubanduskrediidi ja muude kohustuste osas, vastavalt 0,2 ja 0,4 miljardit krooni.

RESERVID

Maksebilansi reservid suurenesid 2003. a III kvartalis 0,6 miljardi krooni võrra (vt tabel 20). Impordi kaetust reserveidega kajastab joonis 20.

Tabel 20. Reserveid muutuse struktuur (mln kr)

	III kv 2002	II kv 2003	III kv 2003
Kuld	0,0	0,0	0,0
Sularaha ja hoiused	-829,8	9 107,1	-1 066,2
Väärtpaberid	805,1	-8 745,9	521,8
omandiväärtpaberid		0,0	
võlakirjad	-203,9	-14,2	238,5
rahaturuinstrumendid	1 009,0	-8 731,7	283,3
Muud nõuded	-1,6	-10,9	-68,8
Kokku	-26,3	350,3	-613,2

Joonis 20. Kulla- ja välisvaluutareservide muut (mln kr) ja impordi kaetus reserveidega (kuudes)

EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMIS- POSITSIOON JA KOGUVÄLISVÕLG

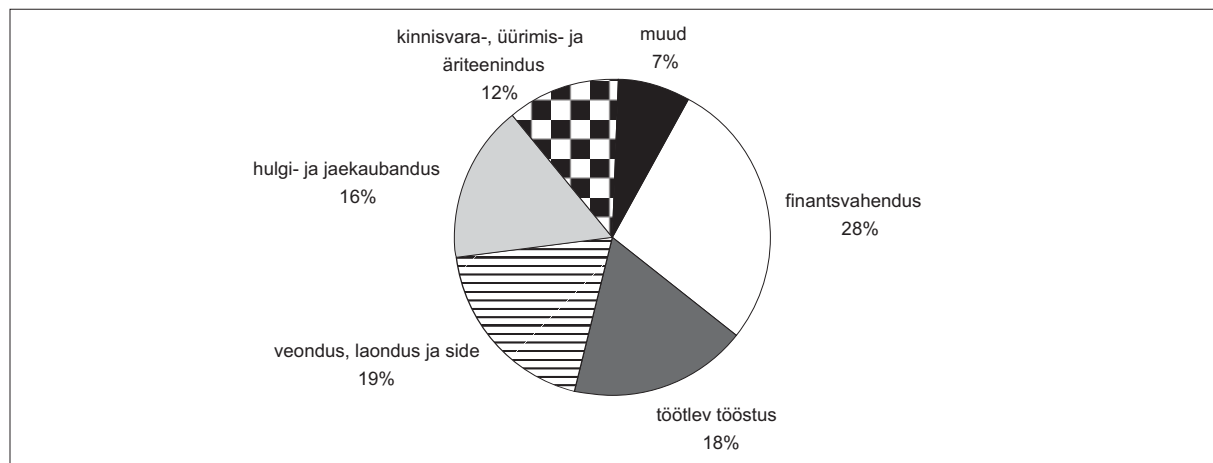
30. septembril 2003

2003. a III kvartali lõpul ulatusid kõik Eestisse tehtud välisinvesteeringud 152,6 miljardi kroonini. Neist ligi 54% ehk 81,8 mld krooni moodustasid **otseinvesteeringud**, mis oma põhiosas välisvõlga ei suurenda (vt tabel 21). Välisinvestorid on enim investeerinud finantsvahendusse (28% otseinvesteerin-

Tabel 21. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon (mln kr)*

	30.06.03	Osatähtsus (%)	30.09.03	Osatähtsus (%)
VÄLISNÕUDED (VÄLISAKTIVA)				
Otseinvesteeringud välismaal	11 203,8	17,2	12 277,6	18,2
Aksia(osa)kapital ja reinvesteeringud	7 339,0	11,2	8 261,5	12,2
Muu kapital	3 864,8	5,9	4 016,1	6,0
Portfelliinvesteeringud välismaal	14 703,9	22,5	16 349,1	24,2
Omandiväärtpaberid	859,1	1,3	1 120,0	1,7
Võlaväärtpaberid	13 844,8	21,2	15 229,1	22,6
Pikaajalised	6 898,2	10,6	7 540,4	11,2
Lühiajalised	6 946,6	10,6	7 688,7	11,4
Tuletisinstrumendid	264,0	0,4	315,5	0,5
Muud investeeringud välismaal	23 777,9	36,4	22 671,9	33,6
Kaubanduskrediit	5 269,9	8,1	5 125,7	7,6
Laenu	14 710,3	22,5	11 756,8	17,4
Pikaajalised	5 118,9	7,8	3 982,3	5,9
Lühiajalised	9 591,4	14,7	7 774,5	11,5
Hoiused	3 108,6	4,8	3 802,1	5,6
Muud nõuded	689,1	1,1	1 987,3	2,9
Reservid	15 288,5	23,4	15 881,8	23,5
VÄLISNÕUDED KOKKU	65 238,1	100,0	67 495,0	100,0
VÄLISKOHUSTUSED (VÄLISPASSIVA)				
Otseinvesteeringud Eestis	76 540,0	52,7	81 794,2	53,6
Aksia(osa)kapital ja reinvesteeringud	61 695,2	42,4	67 208,5	44,0
Muu kapital	14 844,8	10,2	14 585,7	9,6
Portfelliinvesteeringud Eestis	22 753,3	15,7	23 221,5	15,2
Omandiväärtpaberid	10 231,3	7,0	10 660,5	7,0
Võlaväärtpaberid	12 522,0	8,6	12 561,0	8,2
Pikaajalised	12 457,9	8,6	12 503,0	8,2
Lühiajalised	64,1	0,0	58,0	0,0
Tuletisinstrumendid	228,8	0,2	219,4	0,1
Muud investeeringud Eestis	45 822,3	31,5	47 373,0	31,0
Kaubanduskrediit	7 563,5	5,2	7 288,9	4,8
Laenu	22 692,3	15,6	23 692,5	15,5
Pikaajalised	19 129,0	13,2	20 288,9	13,3
Lühiajalised	3 563,3	2,5	3 403,6	2,2
Hoiused	12 697,3	8,7	13 997,6	9,2
Muud kohustused	2 869,2	2,0	2 394,0	1,6
VÄLISKOHUSTUSED KOKKU	145 344,4	100,0	152 608,1	100,0
RAHVUSVAHELINE NETOINVESTEERIMISPOSITSIOON	-80 106,3		-85 112,2	
sh lühiajaline positsioon	-6 505,3		-5 677,2	
pikaajaline positsioon	-73 601,0		-79 435,0	

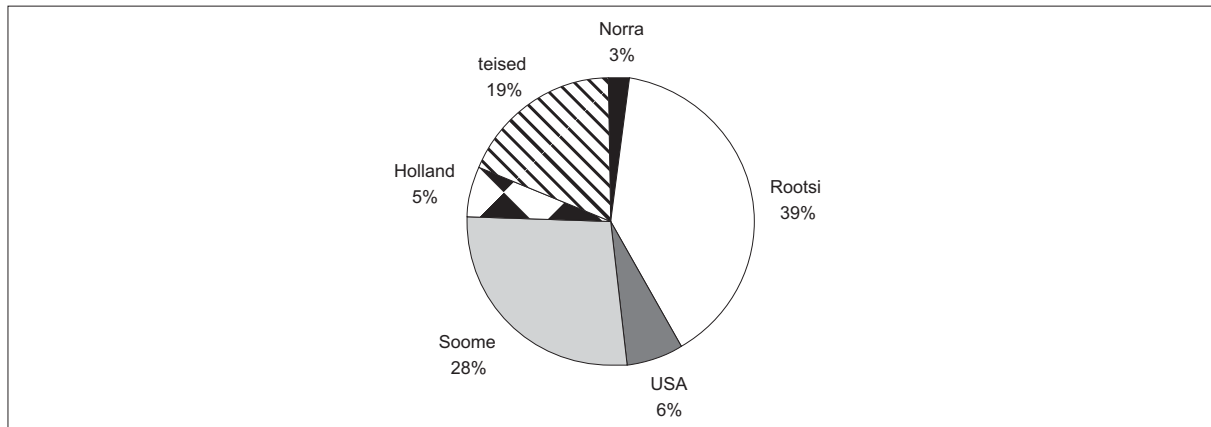
* Vastavalt täiendava informatsiooni laekumisele on korrigeeritud eelnevate perioodide andmeid

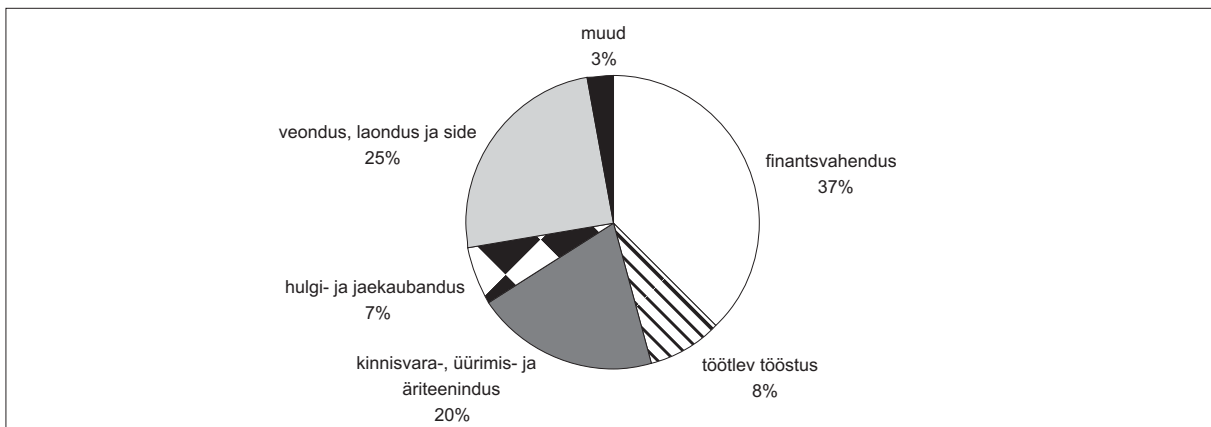
Joonis 21. Otseinvesteeringupositsioon Eestis tegevusalati 30. septembril 2003

guist), veondusse, laondusse ja sisesse (19%), töötlevasse tööstusse (18%) ning hulgi- ja jaekaubandusse (16%; vt joonis 21). Ligi 70% otseinvesteeringuist on pärit kahest riigist – Rootsist (39%) ja Soomest (28%; vt joonis 22).

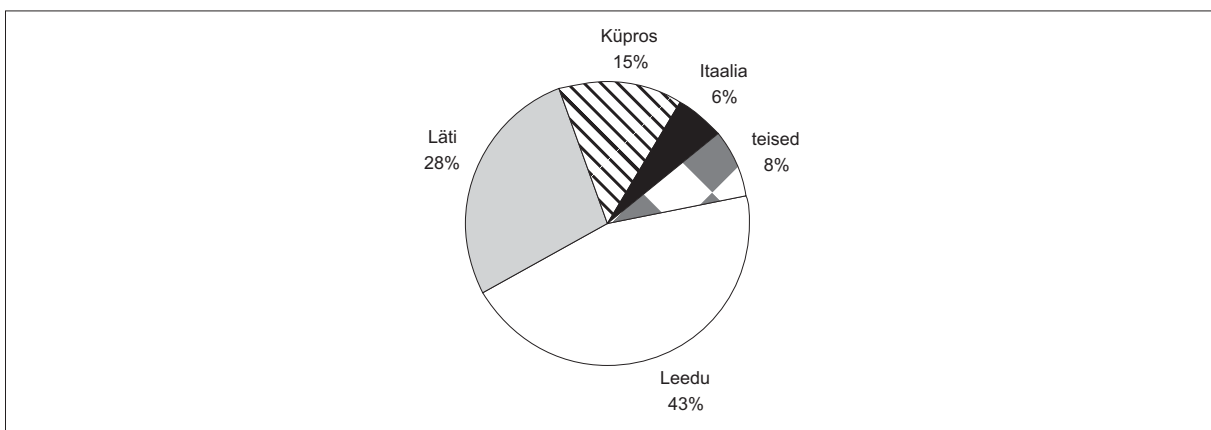
Lisaks otseinvesteeringuile on Eestisse olulisel määral kapitali paigutatud **muude investeeringute** (laenuid, hoiused jm) vormis (31%) ning **portfelliinvesteeringutena** (15%). Võrreldes kvartal varasema seisuga oli portfelliinvesteeringute osakaal otseinvesteeringute osakaalu suurenemise arvel mõnevõrra vähenenud.

Joonis 22. Otseinvesteeringupositsioon Eestis riigiti 30. septembril 2003

Joonis 23. Eesti otseinvesteeringupositsioon välismaal tegevusalati 30. septembril 2003

Joonis 24. Eesti otseinvesteeringupositsioon välismaal riigiti 30. septembril 2003

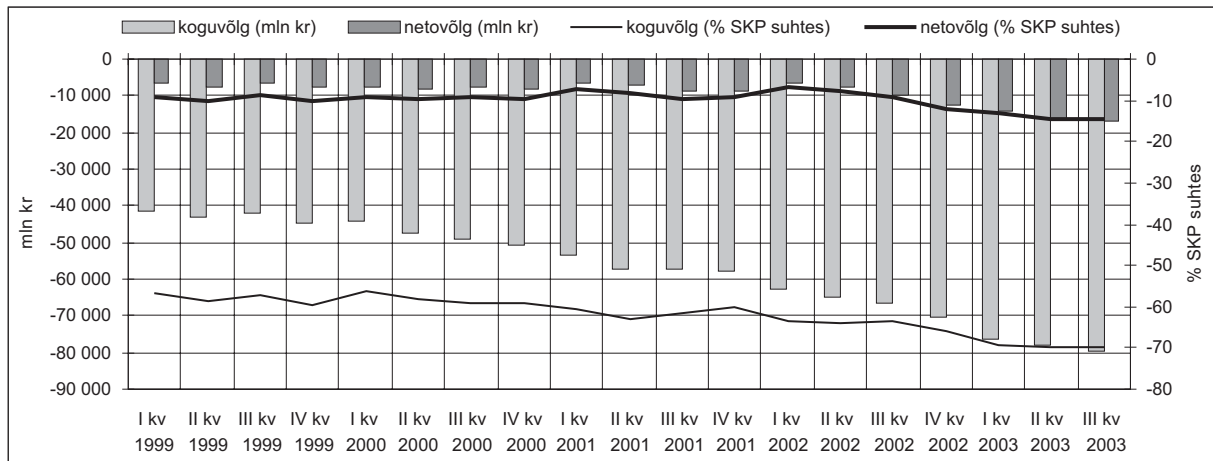
Eesti investeringud välismaale suurenesid võrreldes II kvartali lõpu seisuga ning moodustasid III kvartali lõpus 67,5 miljardit krooni. Sellest 57% moodustasid laenud, hoised ning keskpanga kulla- ja välisvaluutaresev. Otseinvesteeringute osatähtsus kõigist välismaale tehtud investeeringuist oli 18%. Siingi oli eelistatumad tegevusalad finantsvahendus (37% kõigist välismaale tehtud otseinvesteeringuist) ning veondus, laondus ja side (25%), lisaks kinnisvara-, üürimis- ja äriteenindus (20%; vt joonis 23). 71% välismaale paigutatud Eesti kapitalist on läinud teistesse Balti riikidesse – Leetu (43%) ja Lätti (28%; vt joonis 24).

Väliskohustuste ülekaalu tõttu oli Eesti netoinvesteeringu positsioon 2003. a III kvartali lõpus 85,1 miljardi krooni ulatuses negatiivne ehk 73% oodatava sisemajanduse koguprodukti (SKP) suhtes. Netoinvesteeringu positsioonist 93% moodustas pikaajaline kapital.

Tabel 22. Välisvõlg (mln kr)

	31.06.03	Osatähtsus (%)	30.09.03	Osatähtsus (%)
VÕLAKOHUSTUSED				
I. Valitsemissektor	3 622,6	4,7	3 697,1	4,6
Lühiajalised				
Pikaajalised	3 622,6	4,7	3 697,1	4,6
II. Keskpank	208,3	0,3	31,7	0,0
Lühiajalised	208,3	0,3	31,7	0,0
Pikaajalised				
III. Krediidiasutused	28 435,6	36,5	30 359,2	38,1
Lühiajalised	11 119,9	14,3	12 381,1	15,6
Pikaajalised	17 315,7	22,2	17 978,1	22,6
IV. Muud sektorid	26 077,8	33,5	25 846,0	32,5
Lühiajalised	11 058,3	14,2	10 366,9	13,0
Pikaajalised	15 019,5	19,3	15 479,1	19,4
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	19 491,4	25,0	19 684,7	24,7
KOGUVÄLISVÕLG	77 835,7	100,0	79 618,7	100,0
VÕLANÕUDED				
I. Valitsemissektor	7 307,1	11,9	10 096,9	16,1
Lühiajalised	4 132,2	6,7	6 867,4	10,9
Pikaajalised	3 174,9	5,2	3 229,5	5,1
II. Keskpank	15 259,0	24,9	15 846,1	25,2
Lühiajalised	11 932,8	19,4	12 789,2	20,3
Pikaajalised	3 326,2	5,4	3 056,9	4,9
III. Krediidiasutused	13 872,6	22,6	12 106,0	19,3
Lühiajalised	12 442,5	20,3	10 619,0	16,9
Pikaajalised	1 430,1	2,3	1 487,0	2,4
IV. Muud sektorid	16 431,3	26,8	15 686,4	25,0
Lühiajalised	8 967,3	14,6	8 827,9	14,0
Pikaajalised	7 464,0	12,2	6 858,5	10,9
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	8 511,4	13,9	9 115,1	14,5
VÕLANÕUDED KOKKU	61 381,4	100,0	62 850,5	100,0
NETOVÄLISVÕLG (võlanõuded miinus võlakohustused)				
I. Valitsemissektor	3 684,5		6 399,8	
Lühiajaline	4 132,2		6 867,4	
Pikaajaline	-447,7		-467,6	
II. Keskpank	15 050,7		15 814,4	
Lühiajaline	11 724,5		12 757,5	
Pikaajaline	3 326,2		3 056,9	
III. Krediidiasutused	-14 563,0		-18 253,2	
Lühiajaline	1 322,6		-1 762,1	
Pikaajaline	-15 885,6		-16 491,1	
IV. Muud sektorid	-9 646,5		-10 159,6	
Lühiajaline	-2 091,0		-1 539,0	
Pikaajaline	-7 555,5		-8 620,6	
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	-10 980,0		-10 569,6	
NETOVÄLISVÕLG KOKKU	-16 454,3		-16 768,2	

Eesti kõigi sektorite võlakohustused olid 30. septembril 2003. aastal 79,6 miljardit krooni (69% oodatava SKP suhtes) ja Eesti netovälisvõlg (võla iseloomuga välisnõuete ja -kohustuste vahe) 16,8 miljardit krooni (14,5% oodatava SKP suhtes; vt tabel 22). Jättes kõrvale otseinvesteeringuettevõtjate grupisisesed võlad, moodustasid koguvõlast 62% pikaajalised võlakohustused. Võlanõuete puhul oli tegemist aga valdavalt lühiajalise kapitaliga (73%). Kogu- ja netovälisvõla dünaamikat iseloomustab joonis 25.

Joonis 25. Eesti majanduse bruto- ja netovälisvõlg (mln kr, vasak telg) ja % SKP suhtes (parem telg)